

Tiia Suvanto & Tiina Helenius

IHME HARTAUS

Isosten hartausmateriaali rippikouluun

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö

Helmikuu 2020

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Helmikuu 2020	Tekijä/tekijät Tiia Suvanto & Tiina Helenius
Koulutusohjelma Yhteisopedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi IHME HARTAUUS. Isosten hartausmateriaali rippikouluun.		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala	Sivumäärä 29 + 2	
Työelämäohjaaja Nuorisotyönohjaaja Päivi Ranta, Tampereen Eteläinen seurakunta		
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda hartausmateriaali isosille vuoden 2017 rippikoulu-suunnitelman aiheita käyttäen. Tarkoitus oli luoda materiaali, joka olisi muokattavissa jokaisen hartaudenpitäjän oman maun mukaan. Tämän vuoksi hartauksissa on monta eri vaihtoehtoa raamatunkohtiin ja musiikkiin. Tarkoituksena oli saada materiaalista isosia hartaudenpitoon innostava, tavoitteena oli myös uusien isosten hartauden pidon kynnyksen madaltaminen ja hartaudenpitoon kannustaminen.</p> <p>Kehittämistehtävinä olivat isosten innostaminen hartauksien tekoon muuntuvan materiaalin kanssa sekä isosten hartauden pitämisen kynnyksen madaltaminen. Opinnäytetyö tehtiin Tampereen Eteläiselle seurakunnalle.</p> <p>Teoriaosuudessa käsitellään hartauden roolia rippikoulussa. Lisäksi käsitellään sitä, miten hartaus tukee kasteopetusta, nuorten kehitystä ja spiritualiteettia. Isosen rooli rippikoulussa on myös tärkeässä asemassa.</p>		
Asiasanat Hartaus, Hartausmateriaali, Isokset, Rippikoulu, Rippikoulutyö.		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date February 2020	Author Tiia Suvanto & Tiina Helenius
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis WONDERING DEVOTION. Material for Big sisters and Big brothers for holding a devotional in confirmation school.		
Instructor M.Ed Sari Virkkala	Pages 29 + 2	
Supervisor Youth worker Päivi Ranta, the southern parish of Tampere		
<p>The purpose of this thesis was to create material for the big sisters and big brothers for carrying out a devotional, using the themes of the new Confirmation School Plan 2017. The purpose was to create material that could be customized, so we included many choices for Bible passages and music. The intention was to inspire the big sisters and big brothers to hold devotionals, and to lower the threshold for the new big sisters and big brothers and encourage them to devotionals.</p> <p>The development tasks were to inspire the big sisters and big brothers to carry out devotionals with our customizable material to lower the threshold of holding devotionals among big sisters and big brothers.</p> <p>In the theoretical section, we have discussed the role of devotion in the Confirmation School and how it supports baptismal education, youth development and spirituality, and the role of the big sisters and big brothers in the Confirmation School.</p>		
Key words Big sister/Big brother, Confirmation school, Confirmation work, Devotion, Devotion material.		

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Apari /Appari eli apuohjaaja on termi, jota käytetään eri seurakunnissa eri tavalla. Jotkut seurakunnan käyttävät termiä kuvaamaan alle rippikouluikäistä isosta toisin sanoen pikkuisosta. Kun taas toiset seurakunnan käyttävät termiä kuvaamaan täysi-ikäistä palkattua henkilöä, joka on osa työntekijätiimiä ja jolla on jokin nimetty vastuualue. Opinnäytetyössämme olemme käyttäneet termiä kuvaamaan alle rippikouluikäistä isosta.

Hartaus on arjen keskelle sijoittuva pieni kiitos- ja hartaushetki, joka usein sisältää Raamatun lukua, hengellistä musiikkia ja rukousta (Suomen Evankelis-luterilainen kirkko 2020).

Isoisonen on yleensä joko täysi-ikäinen tai kolmannen vuoden isonen, joka on leirillä mukana ohjaamassa ja auttamassa nuorempia ensimmäisen tai toisen vuoden isosia. Isoisosen työtehtäviin kuuluu yleensä raamishetkien ohjeistus isosille ja iltatohjelman tarkistus sekä muut tarvittavat ohjeistukset, joihin työntekijöillä ei ole aikaa.

Pikkuisonen on nuori, joka ei tunne itseään enää leiriläiseksi, mutta haluaa silti osallistua seurakunnan lastenleireille. Yleisesti pikkuisoset ovat 7.-8. luokkalaisia ja joissain tapauksissa jopa 6. luokkalaisia omatoimisia nuoria. Pikkuisosena toimiessaan nuori saa hyvää käytännön harjoitusta ennen siirtymistä isoseksi. (Pikkuisoseksi lastenleireille.)

Spiritualiteetti on termi, joka tulee latinan kielen *spiritualis* (= hengellinen) sanasta. Kristillisellä spiritualiteetilla tarkoitetaan ihmisen henkisyyttä ja hengellistä elämää, jota tämä hoitaa ja harjoittaa muun muassa osallistumalla uskonnollisiin tapahtumiin mui-

den kristittyjen kanssa. Hengelliseen elämään kuuluu kiinteänä osana yhteys muihin uskoviin, rukous- ja hartaushetket, hengellinen musiikki, Raamatun lukeminen ja rukous, mutta myös yksin toimitettavat rukous-/hartaushetket sekä hiljainen Raamatun luku ja mietiskely. (Suomen Evankelis-luterilainen kirkko 2020.)

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	3
2.1 Isosten innostaminen hartauksien tekoon muuntuvan materiaalin kanssa	3
2.2 Isosten hartauden pitämisen kynnyksen madaltaminen.....	4
3 HARTAUUS.....	5
3.1 Hartaus rippikoulussa	5
3.2 Hartauksien monipuolisuus ja erilaiset hartaudet	6
3.3 Hartauselementit, mitä kaikkea hartauteen kuuluu.....	7
4 RIPPIKOULU.....	9
4.1 Rippikouluikäisen nuoren kehitys.....	9
4.2 Rippikoulun hartaudet kasteopetuksen tukena.....	10
5 ISONEN.....	13
5.1 Isosena toimivan nuoren kehitys	14
5.2 Miksi isosia?.....	16
5.3 Isonen hartaudenpitäjänä.....	17
6 SPIRITUALITEETTI.....	19
6.1 Rippikouluikäisen spiritualiteetti	19
6.2 Isosikäisen spiritualiteetti.....	21
7 MITEN MATERIAALI SYNTYI.....	22
7.1 Mistä kaikki alkoi ja aikataulutus	22
7.2 Hartausmateriaalin aiheet ja niiden valinta	23
7.3 Materiaalin ulkoasu	23
7.4 Palaute.....	24
7.5 Itse materiaali.....	26
8 POHDINTA	28
LÄHTEET	30
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Erilaisia hartausmateriaaleja on olemassa jo runsaasti, mutta uuden rippikoulusuunnitelman rinnalle niitä ei vielä montaa ole ehditty tekemään. Vaikkakin vanhoja hartausmateriaaleja voi soveltaa käytettäväksi uuden rippikoulusuunnitelman kanssa, ajattelimme silti tehdä materiaalin, joka on uuden suunnitelman mukainen.

Tarkoituksena oli luoda hartausmateriaalipaketti uuden rippikoulusuunnitelman aiheita käyttäen. Hartausmateriaali laadittiin helposti muokattavaksi, niin ettei aina tarvitse aiheesta lukea samaa hartautta, vaan sitä pystyy muokkaamaan omanlaisekseen. Hartausmateriaalin on tarkoitus innostaa isosia kokoamaan materiaalista omanlaisensa hartaus. Hartauksia teimme kaksi tai useamman per aihe ja tavoitteena oli kuhunkin aiheeseen hakea muutama raamatunkohta ja sopivia lauluja, joko soitettavaksi tai laulettavaksi.

Olemme myös liittäneet vinkkejä jokaiseen hartauteen. Yleisimmät vinkkimme ovat ns. ulkoläksyjen harjoittelua, eli hartauden lopussa vinkin mukaan voi lukea Isä meidän-rukouksen, Apostolisen uskontunnustuksen tai Herran siunauksen. Joissain vinkkinä taas voi olla jotain ihan muuta, jotain sellaista, jota voi ihan hyvin käyttää myös jossain muussa hartaudessa. Joissakin hartauksissa vinkit ovat kyseiseen hartauteen sidottuja vinkkejä, jotka auttavat hartaudenpitäjää ja antavat mm. paloturvallisuusvinkkejä.

Hartausmateriaalissa tarkoituksena ei ole, että jokainen hartaus on täysin uusi, joten emme käytä pelkästään itse kirjoitettuja tekstejä, vaan laajaa valikoimaa valmiita hartaustekstejä ja tarinoita. Materiaalin idea on lähinnä sen muuntautumiskyvyssä ja sen tarkoitus on olla isoselle tukipilari. Varsinkin kiireessä isosen ei tarvitse ryhtyä selaamaan montaa hartaustekstikirjaa ja alkaa miettiä, mikä teksteistä sopisi aiheeseen, vaan materiaalista löytyy suoraan muutama hartaus aihealueittain.

Vaikka halusimme tehdä muutettavissa olevan materiaalin, teimme muutaman hartauden, jotka perustuvat tiettyyn raamatunkohtaan tai tiettyihin lauluihin. Hartaudet tulevat kuitenkin olemaan joka kerta erilaisia, kun hartaudenpitäjällä itsellään on oma tyyli pitää hartaus eikä valmis materiaalimme mitenkään poissulje materiaalin ulkopuolelta haettuja lauluja tai raamatunkohtia.

Toivomme että materiaalin avulla saamme vielä hieman epävarmat isokset pitämään hartauksia ja muokkaamaan hartauksia omanlaisikseen, jotta he jossain vaiheessa olisivat niin varmoja hartauden pitäjiä, että voisivat toteuttaa koko hartauden alusta loppuun itse.

2 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Opinnäytetyön tarkoituksena oli koota hartausmateriaalipaketti uuden rippikoulusuunnitelman, Rippikoulusuunnitelma 2017 – Suuri ihme, aiheiden mukaan. Opinnäytetyön hankkeisti Tampereen Eteläinen seurakunta.

Tarkoituksena oli luoda hartausmateriaali, joka olisi muokattavissa. Keräsimme hartauksiin muutaman eri raamatunkohdan ja musiikkivaihtoehdon, joiden avulla hartauksia pystyy muokkaamaan. Toki kannustamme myös oman materiaalimme ja sen ulkopuolisen materiaalin yhdistämistä, jotta saadaan aikaiseksi vielä erilaisempia hartauksia.

2.1 Isosten innostaminen hartauksien tekoon muuntuvan materiaalin kanssa

Materiaalilla yritämme madaltaa etenkin ensimmäisen vuoden isosten pelkoa hartauden suunnittelusta. Materiaali tarjoaa helpon tavan koota hartaus itse valmiista osista. Materiaalin tarkoitus on, että pikkuhiljaa isonen alkaa vielä enemmän omatoimisemmaksi ja alkaa suunnitella yhä laajempia osia hartaudesta itse, kunnes jonain päivänä isonen on valmis toteuttamaan hartauden omatoimisesti alusta loppuun.

Materiaalin on myös tarkoitus herätellä isokset huomaamaan, kuinka monia erilaisia hartauksia voikaan olla. Isonen siis toivottavasti alkaa myös pohtia sitä, millaisia hartauksia hän itse haluaa suunnitella ja vetää. Parhaassa mahdollisessa tapauksessa joku isonen saa materiaalia selatessaan tai käyttäessään ajatuksen aivan omanlaiseensa hartauteen, jollaista kukaan ei vielä ole keksinyt tehdä.

2.2 Isosten hartauden pitämisen kynnyksen madaltaminen

Materiaalin on tarkoitus saada isokset innostumaan hartauksien teosta ja niiden pitämisestä sekä alentaa kynnyksiä hartauksien pitämiseen. Tiedämme omasta kokemuksestamme, miten hankalaa hartauksien tekeminen on isoskoulutusikäisenä ja halusimme omalta osaltamme edes hieman helpottaa tuota ahdistusta.

Materiaalimme avulla toivomme isosten pikkuhiljaa oppivan nauttimaan hartauksien vetämisestä ja muokkaavan materiaalimme hartauksia omanlaisikseen ja jossain vaiheessa luovan omia hartauksiaan.

3 HARTAUS

Suomen evankelisluterilaisen kirkon sivuilla hartauden kerrotaan olevan rukoushetki, pieni jumalanpalvelus, johon kuuluu Raamatun psalmien tai tekstien lukua sekä virsien tai muiden hengellisten laulujen laulamista. Rukoushetkeen kuulu usein myös lyhyt puhe. Näitä rukoushetkiä, joita me kutsumme hartauksiksi, voi pitää milloin vain, mutta vakiintuneimmat ajat ovat aamulla, päivällä ja illalla. (Suomen Evankelis-luterilainen kirkko 2020a.)

Kuitenkin opinnäytetyössämme käsittelemämme hartaus on eri kuin rukoushetki. Rukoushetkellä on Kirkkokäsikirjassa oma kaavansa, kun taas hartaudella ei ole mitään vakiintunutta kaavaa (Kirkkokäsikirja 2019). Yleensä hartauteen kuuluu kuitenkin tiettyjä elementtejä, kuten Raamatun psalmin tai tekstin luku, musiikkia ja rukous sekä puhe, joka jotenkin liittyy Raamatusta luettuun tekstiin. Elementtien järjestyksestä ei ole mitään vakiintunutta kaavaa, joten jokainen hartauden pitäjä toteuttaa hartauden omalla tavallaan.

3.1 Hartaus rippikoulussa

Hartauksien tarkoitus rippikoulussa on opettaa nuorille, että rukoilu ja hengellisyys on osa ihmisenä olemista ja osa arkipäivää ja että Jumalan kohtaaminen voi olla jokapäiväistä. Rippikoulussa järjestettävien jumalanpalveluksien ja hartauksien tulee tukea nuoren mahdollisuutta tuntea pyhyttä ja kyseenalaistaa maailmaa ja omia ajatuksiaan. (Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017, 33.) Hartaushetkistä voi tulla rutiineja, jotka tukevat ryhmää yhdessä ja jokaista sen jäsentä yksilönä. Hartaushetkissä jokaisella on oltava mahdollisuus olla oma itsensä ja annettava myös muille mahdollisuus siihen. (Aitlahti & Reinikainen 2018, 10.)

Nuorelle hengelliset kokemukset ovat ainutlaatuisia ja joskus jopa hämmentäviä. Rippikoulussa nämä kokemukset avaavat nuorille aivan uusia mahdollisuuksia kokea uutta ja oppia. Joskus nämä hetket voivat olla nuorille ahdistavia, jolloin aikuisen on oltava hereillä, ettei

nuori pääse ahdistumaan liikaa. On muistettava, että jokaisella ihmisellä on oma tapansa kokea henkisyttä ja pyhyttä ja se vaihtelee elämäntilanteen myötä. (Suuri Ihme – Rippikoulu-suunnitelma 2017, 33.) Ohjaajalla on tärkeänä tehtävänä luoda hartaustilanteesta sellainen, että kaikilla on turvallinen olla. Hartaus on hetki, jossa on tilaa ja mahdollisuus erilaisille nuorille tuntea rauhaa, pyhyttä ja yhteenkuuluvuutta. (Aitlahti & Reinikainen 2018, 10.)

Hartaus osana rippikoulua näyttää nuorille, miten pienillä asioilla nuori voi hoitaa hengellisyttään ja kokea pyhän läsnäolon. Nuori näkee, miten monilla eri tavoilla eri ihmiset reagoivat hartauksiin ja miten eri hartauden pitäjät pitävät hartauksia. Nuori oppii, ettei ole mitään väärää tai tiettyä tapaa hoitaa omaa spiritualiteettiaan.

Hartaushetkissä on jokaisella mahdollisuus opetella tärkeitä läsnäolotaitoja. Tämän taidon opettelu on tärkeää, koska taidon avulla pystyy huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan ja oppii huomioimaan toisia paremmin. Läsnäolotaitojen avulla oppii ”kuulemaan” sanomattomia viestejä ja oppii tulkitsemaan muiden eleitä ja ilmeitä, jolloin toista on helpompi lähestyä. (Aitlahti & Reinikainen 2018, 10.)

3.2 Hartauksien monipuolisuus ja erilaiset hartaudet

Koska hartaudelle ei ole olemassa mitään vakiintunutta kaavaa, on erilaisten hartauksien kirjo laaja. On olemassa hartauksia vuorokauden eri ajankohdille sekä TV- ja radiohartauksia. Rippikoulussa hartaus usein noudattaa hartauksille ominaista perinteistä kaavaa, johon kuuluu Raamatun luku, rukous, hengellinen musiikki sekä puhe, niin kuin olemme aikaisemmissa luvuissa kertoneet. Mutta on olemassa myös hartauksia, joissa on mukana isosten/työntekijöiden esittämää draamaa. On olemassa myös niin kutsuttuja toiminnallisia hartauksia, jossa nuoret pääsevät osallisiksi hartaudesta sen sijaan, että istuisivat hiljaa paikallaan (Kerhon hartauselämä 2020).

Uuden suunnitelman myötä ovat useat seurakunnat alkaneet käyttää hartauksissaan Lönnebon hartaushelmiä, jolloin hartauksissa tutustutaan rukousnauhan eri helmiin yksi tai pari kerrallaan. Nuoret saavat koota rukousnauhan joko ennen leiriä tai leirin aikana, jolloin heille samalla kerrotaan mikä helmien tarkoitus on. Helmien avulla nuorelle syntyy jonkinlainen pohja rukoukseen. Rukoushelmihartauksien lisäksi on vielä täysin hiljaisia hartauksia eli meditaatiohartauksia, joissa hartaudenpitäjä voi lukea pienen tarinan tai soittaa musiikkia taustalla samalla kuin nuoret saavat mietiskellä heille annettua aihetta.

Erilaisten hartauksien listaamisen tekee vaikeaksi se, ettei niistä oikein ole mitään listausta tai kirjallisuutta. Listaamisen tekee vaikeaksi myös se, että jokainen hartaudenpitäjä vetää hartauden omalla tavallaan. Myös eri järjestöillä on omat tapansa vetää hartauksia. Kouluissa hartaus on usein aamunavaus joko keskusradion kautta tai yhteisesti koulun salissa, kun taas partiossa suositaan toiminnallisia hartauksia

3.3 Hartauselementit

Koska hartaudelle ei ole olemassa mitään valmista kaavaa, ei siihen kuuluvia elementtejäkään ole listattu missään virallisessa lähteessä. Jokaisella seurakunnalla on oma tapansa opettaa isosille hartauteen kuuluvat elementit ja osat. Yleisesti hartauteen opetetaan kuitenkin kuuluvan Raamatun tekstin luku, rukous, hengellinen musiikki ja puhe.

Tila, jossa hartaus pidetään, on useimmiten hämärä, jotta saadaan vähennettyä ulkoisia ärsykeitä ja saadaan tilaan rauhallinen tunnelma. Hartauden voi toki pitää myös kirkossa tai kappelissa, jos siihen on mahdollisuus, silloin hartauteen saa helposti liitettyä kristillisiä elementtejä, kuten ristin ja liturgisen värin. Muutenkin hartauksissa on tapana pitää mukana ristiä ja palavia kynttilöitä Jeesuksen ja Pyhän Hengen läsnäolon merkiksi.

Jokaisella työntekijällä ja isosella on oma tapansa suunnitella ja toteuttaa hartaus, joten nuoret näkevät rippikoulun aikana monta esimerkkiä siitä, miten he voivat hoitaa spiritualiteettiaan. Jotkut työntekijät ja isokset ovat visuaalisesti orientoituneita, joten he voivat käyttää rekvisiittaa ja esineistöä hartauksissaan runsaasti. He ovat voineet rakentaa alttarin, jossa on mukana liturginen väri ja risti tai ikoni sekä kynttilöitä ja muuta esineistöä, mutta kaikki tämä ei aina ole tarpeellista, koska jo pelkkä risti, ikoni tai kynttilä on riittävä.

Useimmiten leiriolosuhteissa hartauksissa istutaan lattialla. Seurakunnilla on tästäkin monia eri opetustapoja. Toiselle meistä on opetettu, että hartauksissa istutaan ringissä, jotta kaikki näkevät toisensa ja jotta kaikki olisivat samanarvoisia. Toiselle taas on opetettu, että vaikka ringi onkin hartauksissa yleinen istumajärjestys, niin hartauksissa ei tarvitse aina olla mitään tiettyä ja samaa istumajärjestelyä joka kerta. Jotkut istuttavat rippikoululaiset ringiin, jotkut ristin muotoon ja jotkut sekaisin ilman mitään tiettyä muodostelmaa.

4 RIPPIKOULU

Rippikoulu on kirkon kasteopetusta, joka alkaa kasteesta ja jatkuu läpi elämän aina kuolemaan saakka. Rippikoulussa on tarkoitus oppia kristinuskon keskeisimmät asiat ja oppia elämään osana kristittyjen yhteisöä.

Rippikoulun tavoitteina on vahvistaa nuoren uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja kasvattaa nuorta seurakuntayhteyteen. Rippikoulun aikana nuori tutustutetaan seurakuntayhteyteen ja kerrotaan, miten nuori voi ottaa osaa siihen sekä miten nuori voi vaikuttaa oman seurakuntansa toimintaan. Rippikoulussa opastetaan nuorta hengellisyyteen ja siihen, miten hengellisyttä voi toteuttaa jokapäiväisessä elämässä. (Suomen Evankelis-luterilainen kirkko 2020c.)

Rippikoulu on aikojen saatossa kokenut monia muutoksia, mutta tällä hetkellä se kuuluu taas vahvasti osaksi Suomen nuorisokulttuuria ja suurin osa nuorista osallistuu kirkon tarjoamaan kasteopetukseen vuosittain. (Suomen Evankelis-luterilainen kirkko 2020c.)

Rippikoulussa pyritään antamaan nuorelle tilaa kasvaa henkisesti. Rippikoulussa nuorella on aikaa, turvallinen tila ja aikuisen tuki, jotta nuori voi huoletta etsiä vastauksia elämänsä suurimpiin kysymyksiin. Rippikoulussa nuorella on mahdollisuus miettiä elämäänsä liittyviä aiheita yhdessä toisten nuorten ja aikuisten kanssa. Näitä aiheita ovat esimerkiksi usko, elämänarvot, seksuaalisuus, oikeudenmukaisuus, ihmissuhteet ja mitä tarkoittaa olla kristitty. (Suomen Evankelis-luterilainen kirkko 2020d.)

4.1 Rippikouluikäisen nuoren kehitys

Rippikouluikäisen nuoren kehitys on vielä kesken ja nuori oppii joka päivä jotakin uutta itseltään ja maailmasta. 15-vuotiaan nuoren ajatusmaailma on muuttunut jo paljon lapsuusiästä,

mutta silti nuoren ajatusmaailma on aikamoisessa myllerryksessä, kun nuori oppii, ettei maailma olekaan niin mustavalkoinen kuin mitä hän on ajatellut. Tässä vaiheessa nuori kyseenalaistaa asioita ja rakentaa omaa arvomaailmaansa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.)

Pikkuhiljaa nuoren perspektiivi laajenee ja nuori oppii, ettei asioihin ole vain yhtä ratkaisua. Samalla nuori oppii ottamaan toisten mielipiteet ja tunteet paremmin huomioon. Vertaistuen tarve kasvaa ja nuoret hakeutuvat toisten samantyylisten nuorten seuraan. Saadessaan tukea toisista nuorista, jotka ajattelevat samoin, tekee nuori samalla pesäeroa vanhemmistaan ja heidän tavastaan olla ja elää. Nuori hakee mallia kodin ulkopuolelta ja kokeilee rajojaan. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.)

Nuoren moraalikäsitys kasvaa ymmärtämään tekojen seuraukset ja yhteiskunnan sääntöjen merkityksen. Nuori oppii kategorisoimaan teot hyväksyttäväksi tai ei hyväksyttäväksi oman arvomaailmansa ja yhteiskunnan sääntöjen perusteella. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.)

4.2 Rippikoulun hartaudet kasteopetuksen tukena

Kasteessa Jumala kutsuu jokaisen, oli kyseessä sitten aikuinen, nuori tai lapsi, nimeltä omakseen. Sillä ei ole väliä, miten me ihmiset suhtaudumme kasteeseen, koska kaste on Jumalan teko meissä ihmisissä, eikä meidän tekomme muuta sitä. (Katekismus 2004, 89.) Kastetta kuvataan uudelleen syntymisenä, jolloin synnyttään yhteyden Jumalan kanssa, Hänen lapsekseen. Rippikoulussa nuori oppii kasteen merkityksestä ja siitä, mitä on olla Jumalan lapsi ja osa seurakuntaa.

Suuri ihme - rippikoulusuunnitelmassa puhutaan siitä, että rippikoulu on kasteopetusta. Rippikoulu on suunnattu ensisijaisesti niille, jotka on kastettu ja niille, jotka harkitsevat haluavansa tulla kastetuiksi. Suunnitelmassa puhutaan myös Jeesuksen kaste- ja lähetyskäskystä

Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käsenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kansanne kaikki päivät maailman loppuun asti. (Matt. 28:18–20).

Kastekäskyyn kuuluu siis käsky opettaa, niin kuin Jeesuskin teki. Rippikoulussa tämä opetus näkyy monessa asiassa kuten hartauksissa. Hartauksissa opetetaan hengellisyyden hoitamista. Hartauksissa hiljennytään, jotta voidaan tuntea Jumalan, Kristuksen ja Pyhän Hengen läsnäolo. Hartauksiin kuuluu usein rukous, joka on vuoropuhelua Jumalan kanssa. Hartauksissa rippikoululaiset saavat myös lisää opetusta Raamatusta, koska moniin hartauksiin kuuluu raamatuntekstien luku ja jotkin hartaudet jopa rakentuvat kokonaan jonkin raamatunkohdan ympärille.

Rippikoulun aikana nuori tutustutetaan kirkon monipuoliseen toimintaan sekä kerrotaan, miten nuori voi siihen vaikuttaa. Rippikoulussa nuori saa ihmetellä ja kyseenalaistaa asioita turvallisessa ja mahdollistavassa ympäristössä yhdessä muiden nuorten ja työntekijöiden kanssa.

Rippikoulun hartauksien tarkoitus on tarjota nuorelle hetki, jolloin nuori saa kuulla raamatuntekstejä ja kokea pyhyyttä. Hartauksien on tarkoitus opettaa nuorille, miten he voivat hoitaa spiritualiteettiaan ja kokea pyhyyttä.

Rukous on hengellisen elämän välttämätön osa, niin kuin hengitys on välttämätön asia ruumiille (Katekismus 2004, 108). Suuri ihme - rippikoulusuunnitelmassa sanotaan rippikoulun olevan rukouskoulu. Siinä myös kerrotaan, että rippikoulu on koolla oleva seurakunta, joka oppii ja rukoilee yhdessä. Muun muassa rukouksen avulla nuoret ovat rippikoulussa jatkuvasti yhteydessä Jumalan kanssa, mikä vahvistaa heidän kasteessaan saamaansa uskoa. (Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017, 12-15.)

Ennen rippikoulua nuoren hartauselämä voi olla jopa olematonta, mutta leirillä nuori oppii erilaisista hartauksista ja kokee Jumalan läsnäoloa. Erityisesti rippileiri, jossa hartauksia on usein aamuin ja illoin tarjoaa rippikoululaiselle aivan uudenlaista näkökulmaa hartauselämään. Rippikoulu siis tukee nuoren hartauselämää. Hartauselämä taas on osa kasteopetusta, koska siinä koemme yhteyttä Jumalaan.

5 ISONEN

Isonen ei ole virkasuhteessa seurakunnalle vaan tekee isosena toimiessaan vapaaehtoistyötä. Isonen on seurakunnan vapaaehtoinen, joka toimii omaehtoisesti ja palkatta. Isonen on siis seurakunnan edustaja isosena toimiessaan aivan yhtä lailla, kuin joku aikuinen seurakunnan vapaaehtoinen. Jotkut isokset aloittavat tämän vapaaehtoisuuden jo ennen itse isostoimintaa, esimerkiksi toimiessaan ”apparina” tai ”pikkuisosena”. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 62.) Jokaisella isosella, aparilla ja pikkuisosella on oikeus tietää, mitä velvollisuuksia ja oikeuksia hänellä on toimiessaan kyseisessä tehtävässä (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 54).

Koska isonen ei ole työsuhteessa seurakunnan kanssa, heidän toimintaansa isosena ei pitäisi nimittää työksi. Isosena toimimisessa on lähinnä kyse luottamustehtävästä, josta jotkin seurakunnat maksavat palkkion. Tilanne on kuitenkin toinen, jos seurakunta palkkaa joitain varttuneempia nuoria rippikoululeirille tekemään jotain vastuullista työtä, kuten opetustyötä tai vastaamaan ilta- ja yöaikaan leirin turvallisuudesta. Tässä tilanteessa kyse on seurakunnan palkkaamista työntekijöistä, eikä asiaa muuta se, vaikka heitä kutsuttaisiin isosiksi. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 59.)

Isostoiminnasta on tullut rippikoulun jälkeisen nuorisotyön kattavin muoto kirkon toiminnassa. Nykyään isostoiminta on osa suomalaista nuorisokulttuuria rippikoulun tavoin. Kymmenet tuhannet nuoret haluavat lähteä mukaan isostoimintaan antaakseen uusille rippikoululaisille yhtä hyvän tai paremman kokemuksen, mistä he itse ovat jo päässeet osallisiksi. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 8.)

Isostoiminta ei ole sama asia kuin isoskoulutus, sillä toiminta, toisin kuin koulutus, ei ole jonkin asian suorittamista. Isostoiminta on jotain paljon laajempaa kuin pelkästään koulutus ja

rippikouluisosuus. Isostoiminta on nuorelle kehityksen ja kasvun paikka. Isostoiminnassa oppiminen tapahtuu toiminnan ohella, oli se sitten yhdessä hulluttelua ja leikkimistä, koulutusta ja musisointia tai syvällisiä keskusteluja ja hartauselämän harjoittelua. Isoskoulutuksen kehitys isostoiminnaksi palvelee nuorten lisäksi myös seurakuntaa. Isostoiminta tutustuttaa nuoria nuorisotyön lisäksi seurakunnan muihinkin toimintoihin. (Isoja Ihmeitä - Isostoiminnan linjaus 2016, 8, 10, 43.)

Isosista noin puolet ovat ensikertaa isosina ja noin kuudesosa on toista tai kolmatta kertaa isosena. Isosen ura onkin usein lyhyt ja isosten keski-ikä on noin 16,4 vuotta. Vain kuusi prosenttia isosista on ollut isosena ainakin neljä kertaa. Kuitenkin kasvava määrä 18 vuotta täytäneitä, on edelleen mukana rippikoulutyössä eri nimikkeillä. Näitä nimikkeitä voivat olla apuohjaaja, yö valvoja tai isoisonen. Tilastojen mukaan kolmasosassa rippikouluista on mukana täysi-ikäisiä isosia tai entisiä isosia. (Isoja Ihmeitä - Isostoiminnan linjaus 2016, 61.)

5.1 Isosena toimivan nuoren kehitys

Suurin osa isosista on 16-18-vuotiaita nuoria, jotka pikkuhiljaa alkavat itsenäistyä kodeistaan ja etsivät omaa tapaansa elää. Isostoiminnasta monet näistä nuorista saavat tärkeän kokemuksen joukkoon kuulumisesta. (Isoja Ihmeitä - Isostoiminnan linjaus 2016, 13.)

Nuori, joka pohtii isoseksi ryhtymistä, ei todennäköisesti ajattele, mitä merkityksiä isostoiminnalla on yhteiskunnalle tai kirkolle tai edes hänen omalle kasvulleen. Nuorelle kyse on pikemminkin siitä, mitä hän saa ja mitä hän joutuu antamaan lähtiessään mukaan isostoimintaan. Nuorilla on erilaisia motivaation lähteitä, jotka saavat heidät lähtemään mukaan isostoimintaan. Jotkut odottavat hengellistä sisältöä ja koko elämään liittyvien asioiden oppimista sekä kehittävää toimintaa. Jotkut taas haluavat auttaa ja tukea nuorempia heidän kasvussaan sekä toivovat löytävänsä itselleen ystäviä isostoiminnasta. Toisilla syy liittyä isostoimintaan on lähinnä hengellisyys. (Isoja Ihmeitä - Isostoiminnan linjaus 2016, 14-15.)

Useille nuorille rippikoulu ja isostoiminta ovat tärkeää kasvun ja kehityksen aikaa, jolloin heidän ajattelunsa laajenee, toisten hyväksi toimimisen halu kasvaa ja hengellisyys voimistuu. Monet nuoret pitävätkin rippikoulua elämänsä taitekohtana, joka jakaa heidän elämänsä aikaan ennen ja jälkeen rippikoulun. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 16.)

Rippikoululeirin aikana on tärkeää pitää huolta isosista, koska he eivät ole vielä aikuisia ja heidän kasvunsa ja kehityksensä on vielä kesken. Isosten tarvelista on yksinkertainen: he tarvitsevat vain riittävästi unta ja lepoa, sopivan määrän vastuuta ja tehtäviä, paljon tukea ja kannustusta. Leirioloissa isosten toiminta kuitenkin on usein jatkuvaa liikkeessä pysymistä ja isosten tekemisen halu niin suuri, että he ylikuormittuvat helposti. Leirielämän ylikuormituksen riskin lievittämiseksi on hyvä järjestää isosille hetkiä, jolloin heidän ei tarvitse suorittaa mitään. Myös palautteen ja arvioinnin anto isoselle on tärkeää, nimenomaan isosen henkilökohtaisen kasvun tähden. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 55.)

Isoset kuvaavat usein seurakunnan nuorten yhteisöä yhtenä suurena kaveriporukkana, jossa ketään ei kiusata tai syrjitä. Joskus rippikoulu ja isostoiminta ovat käännteentekevässä roolissa nuorten yksinäisyyden vähentämisessä ja syrjäytymisen torjunnassa. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 25.)

Kristillisen kotikasvatuksen saaneet nuoret, jotka ovat myös varhaisnuoruudessa osallistuneet seurakunnan toimintaan, osallistuvat muita nuoria useammin isostoimintaan. Samat nuoret myös jatkavat todennäköisemmin muita pidempään isostoiminnassa sekä vaikuttavat saavan itselleen enemmän siitä ajasta, jona toimivat isosina. He tutustuvat muita isosia laajemmin seurakuntaan ja he oppivat helpommin ymmärtämään jumalanpalveluselämää. He löytävät muita enemmän uusia asioita uskosta, itsestään, Raamatusta ja Jumalasta. Heidän asenteensa myös muuttuu selvästi enemmän myönteiseksi näihin asioihin liittyvissä kysymyksissä kuin muilla isosilla. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 16.)

Isosilta kysyttäessä isokset ovat kertoneet isostoiminnan opettaneen heille sosiaalisia taitoja, it-seluottamusta, vastuuntuntoa, luotettavuutta, suvaitsevaisuutta, luovuutta, epävarmuuden käsittelykykyä ja ongelmanratkaisutaitoja. Monet isokset ovat myös maininneet oppineensa kristillistä ajattelua ja käsittelemään uskoon liittyviä kysymyksiä. (Isoja Ihmeitä - Isostoiminnan linjaus 2016, 47.)

5.2 Miksi rippileireillä tarvitaan isosia?

Teologisesti isostoiminta johdetaan alkukirkon kummikäytännöstä. Tässä kummikäytännössä jokaiselle uudelle seurakuntalaiselle annettiin joku vanhempi seurakuntalainen tukihenkilöksi. Isosen tehtävä on teologisesti hyvin samantyylinen. (Isoja Ihmeitä - Isostoiminnan linjaus 2016, 10.) Isonen on tavallaan rippikoululaiselle tällainen tukihenkilö, johon on helppo samaistua ja jonka on helppo samaistua rippikoululaiseen.

Työntekijät määrittävät isosten keskeisiksi tehtäviksi rippikoulussa iltaohjelmien suunnittelun ja toteutuksen, vapaa-ajan toiminnan ohjaamisen, ryhmätyöskentelyn, rippikoulun yleisaskaareet, sääntöjen valvonnan, tiimityön ja esiintymisen. Työntekijät ovat sitä mieltä, että isoskoulutus ei anna kovin hyviä valmiuksia jumalanpalveluksen toteuttamiseen, sielunhoitoon, opetustilanteissa avustamiseen ja hiljaisuuden valvontaan. (Isoja Ihmeitä - Isostoiminnan linjaus 2016, 47.)

Isosista on suuri apu rippikoulussa ja he ovat siellä tärkeässä roolissa. He ovat rippikoululaisille esimerkkinä nuorista kristityistä seurakunnan jäsenistä. Rippikoulu ilman isosia olisi vaikea toteuttaa, koska he toimivat rippikoululaisten ja työntekijöiden välillä sillanrakentajina ja auttavat näitä ymmärtämään toisiaan paremmin. Isokset ovat myös omalla tavallaan osa työntekijäryhmää osallistuen rippikoulun ohjelman tuottamiseen ja valvovat yleistä turvallisuutta ja toisten hyvinvointia, niin että kaikilla on turvallinen ja hyvä olla leirillä. (Pruuki 2010, 30.)

Isokset ovat siitäkkin näkökulmasta arvokkaita leireillä, että he ovat yleensä ensimmäisiä, jotka kuulevat, jos jokin asia on huonosti tai jos jollakin leiriläisellä on huolia, koska nuorten on helpompi lähestyä isosia, jotka ovat heitä vain muutaman vuoden vanhempia. Isokset tavallaan toimivat tällaisissa tilanteissa nuorten sielunhoitajina, vaikkei heillä suoranaisesti olekaan valmiuksia siihen. (Pruuki 2010, 30.)

Leirin iltaohjelma on osio, jonka toteuttaminen on kokonaan isosten vastuulla, ja iltaohjelma on tärkeä osa leiriä, koska sitä kautta nuoret pääsevät tutustumaan toisiinsa. Iltaohjelman kautta isokset luovat tunnelmaa leirillä. Isokset näkevät iltaohjelman aikana nuorten luonteet hyvin ja pystyvät päivän aikana ottamaan paremmin huomioon ne nuoret, jotka ovat iltaohjelman aikana hiljaisempia. (Pruuki 2010, 30.)

Leireillä isosia on mukana laaja kirjo. Jotkut isokset ovat äänekkäämpiä ja ulospäin suuntautuneempia, kun taas toiset ovat rauhallisempia. Kun isosia on mukana monen luontoisia, on rippikoululaisten helpompi löytää isosista joku, johon samaistua. Usein rippikoulun jälkeen isokset ovat yhteydessä rippikoululaisiin ja usein syntyy ystävyys-suhteita, jotka kestävät pitkään. (Pruuki 2010, 30.)

5.3 Isonen hartaudenpitäjänä

Isosten ohjaamisessa on tärkeää huomioida hengellisyys. Usein isokset nimittäin ovat epävarmoja hartauksien pitäjänä. Silloin isokset tarvitsevat tukea, eikä heitä saa jättää yksin epävarmuutta herättävään tilanteeseen, jottei heille muodostu niihin tilanteisiin pelonsekaista suorituksen makua. (Isoja Ihmeitä - Iso toiminnan linjaus 2016, 57.)

Hartauselämässä on syytä ajatella myös hengellistä turvallisuutta. Miten teemme ja toteutamme turvallisen hartauden? Mistä nuoren mahdollinen turvattomuus, epävarmuus ja jänni-

tys hartauden pitoon johtuu? Mitä voisimme tehdä saadaksemme nuoren kokemaan hartauden pidon turvallisemmaksi? Miten saisimme virheiden tekemisen pelon vähentymään ja saisimme aikaan hyväksyvän ilmapiirin? Nuorten kokemusten kysely ja kuuntelu on avain tähän. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 22.)

Isosen on hyvä pitää ensimmäinen hartautensa tutussa ja pienessä porukassa. Moni isonen kokee, että isosena toimiessa hengellisyys avautuu heille syvemmin, kuin rippikoululaisena ollessa. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 57.)

Isoselle oma aktiivinen rooli on kokemuksen kannalta keskeinen. Nuoret innostuvat päästessään itse suunnittelemaan ja toteuttamaan asioita, koska itse tehtynä asia tuntuu läheisemmältä ja helpommin ymmärrettävämmältä. Jos nuori ei pääse itse vaikuttamaan, osallisuuden kokeminen vähenee. (Isoja Ihmeitä - Isotoiminnan linjaus 2016, 38.) Tämän takia on tärkeää, että isonen pääsee itse suunnittelemaan ja pitämään hartauksia. Myös rippikoululaisen on helpompi samaistua hartauteen ja hartauden pitäjään, kun hartauden on suunnitellut ja pitää rippikoululaista itseään vain vähän vanhempi nuori eli isonen.

6 SPIRITUALITEETTI

Spiritualiteetti on termi, joka tulee latinan kielen *spiritualis* (= hengellinen) sanasta (Suomen Evankelis-luterilainen kirkko 2020b). Kristillisen kirkon piirissä spiritualiteetilla on tarkoitettu hengellistä elämää ja sen hoitamista muuan muassa käymällä jumalanpalveluksissa ja säännöllisellä Raamatun luvulla sekä rukouksella (Tuominen 2005, 35).

Spiritualiteetti-termiä käytetään uskontokasvatuksen, psykologian ja sosiologian tutkimuksissa kattamaan enemmän kuin vain uskonnollinen hengellisyys. Termiä käytetään kattamaan ihmisyyden ydin ja syvin olemus. Tällöin puhutaan yleisestä spiritualiteetista (*common spirituality*), joka ilmenee kaikkien ihmisten maailmankatsomuksessa ja arvoissa uskonnosta tai uskonnottomuudesta riippumatta. (Tuominen 2005, 35.)

6.1 Rippikouluikäisen spiritualiteetti

Kirjallisuutta koskien nuoren spiritualiteettia on verrattaen vähän, mutta yritämme silti tässä ja seuraavassa luvussa kertoa nuoren spiritualiteetista. Pyrimme kertomaan, miten rippikoululaisen hengellinen maailma eroaa isosen hengellisestä maailmasta.

Nuorten tehtävänä rippikoulussa on ihmetellä ja kyseenalaistaa asioita sekä löytää yhdessä toisten nuorten sekä ohjaajien kanssa vastauksia niihin kysymyksiin. Rippikoulussa voidaan siis hyvin käyttää materiaalina nuorten arkielämässä esiin nousseita kysymyksiä ja pulmia. (Kukkonen 2008, 223.) Näitä voivat olla muuan muassa: kuka minä olen, mitä tarkoittaa olla kristitty, onko Jumala olemassa, miksi Jumala sallii pahan ja mitä tapahtuu kuoleman jälkeen.

Nuorten spiritualiteetin kehittämisessä täytyy ottaa huomioon avoimuus ja keskeneräisyys. Nuorilla on kysymyksiä, joihin meillä aikuisilla voi olla vastaukset, mutta me emme saa antaa nuorille niitä suoraan. Meidän on annettava nuorten itse löytää vastaukset ja vain tyydyttävä

ohjaamaan heitä oikeaan suuntaan. Tärkeintä ei ole oikean vastauksen saaminen vaan se, miten siihen on päädytty. (Tuominen 2005, 40-41.) Työntekijän vastuulla on luoda tälle pohdinnalle ja kyseenalaistamiselle avoin tila, jossa ketään ei tuomita mielipiteidensä takia.

Nuoren hengellinen maailma on rippikouluun tultaessa suuressa myllerryksessä, kun nuori koettaa selvittää kuka on. Nuori on siinä vaiheessa elämäänsä, jossa hän koettaa ottaa etäisyyttä vanhempiinsa ja itsenäistyä. Nuori rakentaa minuuttaan ja arvomaailmaansa ottaen mallia muilta nuorilta ja läheisiltä aikuisilta, kuitenkin karsastaen omien vanhempiansa arvoja.

Rippikoulussa pyritään opettamaan nuorille monia eri tapoja kehittää spiritualiteettiaan. Rippikoululaiset pyritään tutustuttamaan seurakunnan moniin eri tapahtumiin, jotta nuoret saavat nähdä, että seurakunta on hengellinen yhteisö. Tutustumalla kirkon moniin eri tapahtumiin ja erilaisiin jumalanpalveluksiin nuori saa nähdä ja kokea, että kirkon jäsenyys on monipuolista. (Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017, 8.)

Rippikoulu on kasteopetusta ja rukouskoulua. Rippikoulussa nuori oppii kasteen merkityksen ja saa tietää, mitä tarkoittaa olla seurakunnan täysivaltainen jäsen. Rippikoulu rukouskouluna taas opettaa nuorille, miten eri tavoin he voivat hoitaa hengellisyyttään. Rippikoulussa pyritään opettamaan nuorille mahdollisimman monta erilaista tapaa hoitaa hengellisyyttään. Tästä syystä rukouselämän olisi siis hyvä olla luonteva ja jatkuva osa rippikoulua. Säännölliset hartaushetket, rukoukset ja jumalanpalvelukset luovat rippikouluun tietyn rytmin ja ruttiin, jotka luovat pohjan nuoren hengellisen elämän harjoittamiselle. Tämän myötä nuoret oppivat hiljentymään Jumalan edessä yksin ja yhdessä. Samalle he oppivat tuntemaan Jumalan ja sen, mitä usko käytännössä on. (Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017, 14.)

6.2 Isosikäisen spiritualiteetti

Isosikäisellä tarkoitamme 16-18-vuotiasta seurakunnan vapaaehtoistyöntekijää, joka on käynyt vähintään vuoden kestävän isoskoulutuksen ja saanut isoskoulutuksen aikana löytää lisää vastauksia itseään askarruttaviin kysymyksiin.

Isokset ovat rippikoululaisiin verrattuna askeleen edellä spirituaalisella matkallaan. Isokset ovat saaneet jo kokea niiden suurten kysymysten pohdinnan, jota riparilaiset rippikoulussa pohtivat. Isokset ovat sen lisäksi saaneet pohtia uusia esiin nousseita kysymyksiä isoskoulutuksen aikana yhdessä toisten isoskoulutettavien ja seurakunnan työntekijöiden kanssa. Isokset ovat siis saaneet vähintään vuoden verran enemmän aikaa etsiä itseään ja kasvaa henkisesti.

Vaikka isosella on vähintään vuoden etumatka rippikoululaiseen verrattuna, on hänen matkansa silti vielä pahasti kesken. Isoskoulutusikäinen nuori tarvitsee vielä ikätoveriensa ja kirkon työntekijöiden tuen kasvaakseen lisää henkisesti. Työntekijän tärkeänä tehtävänä on ohjata nuorta kohti oikeita kysymyksiä ja vastauksia, mutta koskaan hän ei saa antaa niitä valmiina. Työntekijän vastuulla on myös luoda ihmettelyle ja kyseenalaistamiselle mahdollistava turvallinen ja avoin tila, jossa kenenkään ei tarvitse pelätä tuomitusta tulemista. Työntekijän täytyy myös muistaa, ettei kukaan ole henkisesti "täysikasvuinen", vaan ihmisen spirituaalinen matka jatkuu tämän koko elämän ajan. Seurakunnan työntekijöillä ja aikuisilla on yhtäläinen oikeus ja mahdollisuus oppia spiritualiteetistaan kuin nuorilla. (Tuominen 2005, 40-41.)

7 MITEN MATERIAALI SYNTYI

Tässä luvussa kerromme, miten hartausmateriaalimme sai alkunsa ja kuinka se syntyi. Luonnollisesti aloitamme alusta ja etenemme asteittain. Kerromme, miten aikataulutimme prosessin sekä millä perusteilla valitsimme teemat materiaaliimme. Kerromme, myös miten materiaali päätyi lopulliseen muotoonsa ja millaista palautetta saimme projektin aikana.

Emme ole opinnäytetyöhömmme sisällyttäneet koko hartausmateriaaliamme, koska haluamme tietää, missä kaikkialla sitä käytetään. Jos haluatte koko materiaalin, voitte sitä kysyä sähköpostitse joko Tiialta tiisu_@hotmail.com tai Tiinalta tiina.helenius@hotmail.fi, jolloin lähettämme teille materiaalin PDF-tiedostona.

7.1 Mistä kaikki alkoi ja aikataulutus

Kaikki alkoi Tiian saamasta ideasta koota hartausmateriaali helpottamaan isosia hartauksien kanssa. Idea alkoi syntyä jo keväällä 2017, ja hieman sen jälkeen Tiia kertoi ideansa Tiinalle, joka kiinnostui myös ideasta. Pian tämän jälkeen Tiina liittyi mukaan opinnäytetyöhön.

Syksyllä 2017 uusi rippikoulusuunnitelma oli esillä paljon ja tajusimme, ettei kovin moni ole varmaan tehnyt sen mukaista hartausmateriaalia vielä. Päätimme käyttää tätä ajatusta hyväksemme ja ideoimme hartausmateriaalimme niin, että käytämme hartauksien aiheina uuden rippikoulusuunnitelman aihealueita.

Syksyn 2018 aikana olimme saaneet päätettyä materiaalin teemat ja kehitystehtävät, joten esittelimme toteutussuunnitelmamme kevään 2019 seminaarissa. Kesän 2019 aikana opinnäytetyö ei oikeastaan edennyt, koska olimme molemmat kiireisiä kesätöittemme kanssa.

Opinnäytetyön aikataulutusta ei ollut helpoin tehtävä prosessin aikana. Jouduimme muokkaamaan aikatauluamme ainakin kahdesti ja lopulta olimme jo suunnitelmassa C. Olimme omasta mielestämme jättäneet alkuperäiseen aikatauluunme joustoa, mutta muun muassa kesätöistämme johtuvista syistä jouduimme luopumaan ensimmäisestä aikataulusuunnitelmasta. Toisesta suunnitelmasta jouduimme luopumaan, koska muut koulutyöt olivat hidastaneet hartausmateriaalin kokoamista niin, ettemme olisi millään ehtineet saada edes materiaalia valmiiksi ennen asettamaamme uutta määräaikaa.

7.2 Hartausmateriaalin aiheet ja niiden valinta

Kun syntyi idea liittää uusi rippikoulusuunnitelma hartausmateriaaliin, tajusimme pian, että se kävisi helpoiten ottamalla siihen samat teemat, jotka oli listattu uudessa rippikoulusuunnitelmassa. Toki kaikkia teemoja emme valinneet, koska silloin se olisi tarkoittanut yli 56 eri hartautta (LIITE 1), kun jokaiseen teimme vähintään kaksi hartautta per teema. Yhdistimme joitakin teemoja yhteen niiden samankaltaisuuden vuoksi, mikä saattoi johtaa siihen, että kyseisen aihealueen alle tehtiin kahden sijaan kolme hartautta.

Osa uuden suunnitelman teemoista on sellaisia, joihin emme edes osaa ajatella mitään hartautta varsinkin, kun hartauden pitäisi olla avoin ja tuomitsematon, jolloin se olisi ollut todella hankala saada monen isosen suuhun sopivaksi. Tästä syystä mm. seksuaalisuus, seurustelu ja sukupuoli jäivät pois. Näiden lisäksi jätimme muutaman muunkin pois, koska ajatelimme että hartaus Raamatusta voisi olla hankalaa ja lähetys ja diakonia olisi isoselle vieraampi asia kuin itse työntekijälle, jonka vastuulla kyseiset työalat ovat.

7.3 Materiaalin ulkoasu

Materiaalin ulkoasu oli Tiialle alusta asti selkeä, tosin alkuperäisestä suunnitelmasta poistettiin toinen palkki. Alkuperäisen suunnitelman mukaan sivun reunassa olevasta palkista olisi

löytynyt hartauteen sopivat raamatunkohdat ja laulut, kun taas sivun alaosassa olisi ollut oma palkkinsa vinkeille. Kahden palkin kanssa sivu olisi ollut jotenkin tukkoisen oloinen, joten päädyimme yhteen palkkiin, johon kuitenkin saimme mahtumaan kaiken tarpeellisen.

Seuraavaksi olikin laatikon muodon valinta, joka vei aikaa, koska emme päässeet siitä yhteisymmärrykseen. Laatikon malleja meillä oli kolme erilaista, joista yhteistuumin eliminoimme yhden, koska se ei miellyttänyt kumpaakaan. Mietimme siis kahden laatikkomallin kanssa, joista yksi oli kulmikas suorakaide ja toinen pyöreäkulmainen suorakaide, ja kysyimme jopa muutamalta luokkatoverilta heidän mielipidettään. Jossain vaiheessa kuitenkin päädyimme pyöreäkulmaiseen laatikkoon, joka tuntuu oikealta valinnalta vieläkin.

Alusta asti olimme suunnitelleet käyttävämme materiaalissa värejä jossain muodossa ja tulimme siihen lopputulokseen, että jokaisella teemalla olisi oma värinsä, joka näkyisi heti ensimmäisenä sisällysluettelossa (LIITE 1) ja myöhemmin teemoittain aina aiheen otsikossa ja laatikossa. Kuitenkin värien valinnan jälkeen huomasimme osan väreistä hankaliksi, joten keuilimme käyttää teeman väriä vain laatikon reunassa, mutta tämä ei miellyttänyt meitä esteettisesti vaan tuntui jotenkin tyhjältä. Hetken harkinnan jälkeen Tiia kokeili käyttää laatikon taustaväriä valitsemamme värin vaaleampaa versiota, joka tuntui toimivan ja oli kummallekin meistä esteettisesti miellyttävä.

7.4 Palaute

Palautetta pyysimme, kun olimme saaneet materiaalista kolme neljäsosaa tehtyä. Saimme palautetta neljältä työntekijältä ja kolmelta entiseltä isoselta (LIITE 2). Työntekijöiden palaute oli osittain hieman lannistavaa, kun taas osa oli sävyltään aika neutraalia. Tuntui, ettei osa työntekijöistä ollut sisäistänyt materiaalimme ideaa, joten siksi palaute kai oli mitä oli.

Nuoret, jotka antoivat palautetta, olivat sisäistäneet materiaalimme tarkoituksen paremmin ja antoivat paljon positiivista ja rakentavaa palautetta. Heiltä tuli paljon hyviä parannusehdotuksia ja muutenkin heidän palautteensa oli rohkaisevaa. Nuorten palaute oli meille tärkeää, koska he ovat lähimpänä kohderyhmäämme ja he kertoivat, että olisivat isosuransa alussa mielellään käyttäneet materiaaliamme, jos se olisi ollut silloin saatavissa.

Toki työntekijöiden palautekin auttoi meitä eteenpäin. Saimme heiltä hyviä teologisia apuja. Toki tässäkin asiassa oli työntekijöiden palautteissa keskenään pieniä ristiriitoja. Osa työntekijöistä koki muutaman hartauden teologisesti vajavaiseksi, joten näitten palautteitten pohjalta poistimme ja korvasimme muutaman hartauden kokonaan, vaikkakin olimme saaneet niistä hyvää palautetta nuorilta. Osittain samasta teologisesta vajavaisuudesta myös päädyimme muokkaamaan muutamaa hartautta.

Kaikkia työntekijöiden palautteissa pyytämiä muutostöitä emme halunneet toteuttaa, koska muutostyöt olisivat olleet suuritöisiä ja niiden takia materiaali ei lopulta olisi enää ollut meidän näköisemme. Yksi työntekijöistä mainitsi, ettei kaikilla seurakunnan toimipisteillä ole väritulostinta käytössä, joten siitä syystä värien sijaan olisi ollut parempi käyttää symboleja erottelemaan aiheet toisistaan, mutta totesimme, että tämän toiveen toteuttaminen olisi viivästyttänyt materiaalimme valmistumista ainakin parilla päivällä ja olimme itse tyytyväisiä materiaalimme ulkonäköön.

Valmiista työstä saamastamme palautteesta saimme sellaisen olon, että olimme työntekijän kanssa vihdoinkin samalla viivalla ajatellen materiaalimme ideaa. Emme tiedä, kuinka paljon he tulevat työssään käyttämään materiaaliamme, mutta ainakin olemme itsellemme saaneet oivan materiaalin, jota voimme käyttää. Projektin alussa emme saaneet työntekijöiltä mitään spesifioituja toiveita, joten tästä syystä materiaali luultavasti palvelee meitä paremmin kuin seurakuntaa, joka työmme hankkeisti.

7.5 Itse materiaali

Itse materiaali koostuu monista eri hartauksista (LIITE 1). Jotkin hartaudet sisältävät jo joillekin tutuksi tulleita tarinoita Kerron sinulle tarinan -kirjoista, kun taas osa hartauksista on meidän omia tekstejämme ja pohdintaamme. Suurin osa hartauksista on niin kutsuttuja perinteisiä hartauksia, joissa hartaudenpitäjä puhuu ja muut kuuntelevat, kun taas muutama hartaus on nuoria osallistava.

Materiaalissa pyrimme siihen, ettei kaikkia hartauksia olisi toteutettu samalla kaavalla, joten rikkoaksemme sen teimme muutaman hartauden, jotka perustuivat johonkin tiettyyn raamatunkohtaan tai lauluun. Yhden hartauden toteutimme toiminnalliseksi, mutta koska toteusimme toiminnalliset hartaudet hieman haastaviksi, emme halunneet tehdä niitä enempää. Tästä syystä painotimme enemmän nuoria osallistaviin hartauksiin, joissa nuoret pääsevät mukaan hartauksiin.

Ennen kuin materiaali oli täysin valmis, totesimme, että muutama hartaus ei välttämättä ollut tarpeellinen tai toteutettavissa oleva, joten päätimme poistaa ne. Poistamistamme hartauksista toisen oli tarkoitus käsitellä helvettiä, mutta totesimme, että hartauden tekeminen olisi ollut riskialtista, koska aihe on raskas ja pelottava. Toisen taas oli tarkoitus käsitellä luomakuntaa ja luonnonmullistuksia sekä ilmastonmuutosta, mutta totesimme, että nuorilla saattaa olla parempi tuntemus tästä aihepiiristä, emmekä halunneet, että hartaudesta tulisi raskas ja syyllistävä.

Alussa emme edes ajatelleet, että kirjoittaisimme materiaaliin mitään sen ihmeellisempää johdannoksi, mutta Tiina sai idean kirjoittaa sen kirjemuotoon. Tiina ei heti keksinyt, miten aloitaisi johdannon, mutta sitten Tiia sai ajatuksen ja siksi johdantomme alkaa sanoilla: Hei sinä Suuri Ihme! Näin saimme kätevästi heti alusta asti sidottua materiaalimme uuteen rippikouluun suunnitelmaan.

Kirjoittamamme johdantosanat ovat kirjemuodossa, jotta saisimme siitä lukijalle henkilökohtaisemman. Halusimme, että lukija saisi turvallisen ja itsevarman tunteen lukiessaan johdantosanojamme, jotta voisi jatkaa materiaalimme lukua hyvillä mielin. Halusimme saada heti alusta asti lukijalle sellaisen olon, että haluamme auttaa ja tukea häntä.

Aluksi Tiia ei halunnut materiaaliin mitään loppusivuja, mutta materiaalia kootessamme loppusivuja oli kuitenkin pakko tehdä. Loppusivuille tuli ensin pätkiä Lasten Raamatusta, jonka jälkeen hartauksissa käyttämiämme synnintunnustuksia ja lopulta myös muita hartauksissa käyttämiämme ulkoläksyjä.

8 POHDINTA

Tavoitteenamme oli tehdä hartausmateriaali isosten tueksi käyttäen uuden rippikoulusuunnitelman aiheita. Mielestämme onnistuimme tässä. Saimme tehtyä materiaalin, joka on laaja ja monimuotoinen.

Alussa tuntui siltä, että projektimme olisi helppo, koska me kummatkin olemme tehneet ja toteuttaneet monia hartauksia, mutta pian ymmärsimme, että olimme väärässä. Välillä tuntui siltä, että olisi ollut helpompi vaihtaa aihetta tai pienentää materiaalia, mutta lopulta saimme sen valmiiksi. Prosessi ei ollut missään vaiheessa helppo, mutta saimme silti tehtyä materiaalin, joka on sellainen kuin alusta asti suunnittelimme ja toivoimme.

Projektin alussa kyselimme hankkeistajalta toivomuksia tai ohjeistuksia, mutta emme oikeastaan saaneet kuin vihreää valoa, joten jatkoimme omalla suunnitelmallamme. Melkein koko projektin ajan tuntui, kuin olisimme keskenämme sotineet koko maailmaa vastaan ilman sen suurempia apuja, mutta varmaankin siitä syystä materiaali on nyt se mitä se on. Materiaali on meidän näköisemme ja olemme erittäin tyytyväisiä siihen.

Olimme ennen projektin aloitusta kuulleet muilta opiskelijoilta varoituksia siitä, miten opinnäytetyön tekeminen parina ystävän tai kumppanin kanssa olisi katastrofaalista ihmissuhteen kannalta. Toki ymmärsimme silloin, miksi he sanoivat niin, mutta päätimme silti kokeilla onneamme. Ymmärsimme että opinnäytetyön tekeminen on stressaavaa ja henkisesti kuormittavaa. Opinnäytetyön tekeminen parin kanssa olisi siis tuplasti kuormittavampaa, koska itsensä lisäksi täytyy ottaa huomioon myös toisen ihmisen tunteet ja tarpeet.

Toki projektin aikana kummallakin oli hetkiä, kun toinen ärsytti jo pelkällä olemassaolollaan. Mutta emme kuitenkaan riidelleet, vaan pystyimme pitämään päämme kylmänä ja teimme

kompromisseja, joissa kumpikin on hävinnyt tasavertaisesti. Pyrimme käyttämään kummankin vahvoja puolia, mutta olemme myös kumpikin joutuneet mukavuusalueemme ulkopuolelle.

Pyrimme jakamaan työtehtävät suurin piirtein puoliksi ja se on varmaankin onnistunut. Suurimman osan hartauksiin liitetyistä raamatunkohdista ja lauluista hoidimme yhdessä, kuten myös rukoukset. Tiina luki kaikki Kerron sinulle tarinan -kirjat ja jakoi sopivat tarinat aihealueittain. Tiinan listauksen avulla kävimme tarinat läpi ja teimme lopulliset sijoitukset yhdessä. Tiian vastuulle jäi materiaalin ulkoasun toteutus, koska Tiian tietokonetaidot olivat paremmat. Emme missään vaiheessa oikeastaan jakaneet työtehtäviä, vaan ne vain jakautuivat itsestään jommallekummalle meistä.

Hartauksia tehdessämme Tiinan parempi teologinen osaaminen taas tasapainotti vaakakuppia. Luonnollisesti myös yhteydenpito hankkeistajaan oli Tiinan vastuulla, koska Tiina oli aikaisemmin suorittanut harjoittelun kyseiselle seurakunnalle. Tiian vastuulla taas oli olla yhteydessä opettajaan.

Teoriaosuuden kirjoittaminen on kuitenkin ollut meille se haastavampi osuus, kun tiettyihin osa-alueisiin on löytynyt todella vähän kirjallisuutta ja kummankin lukihäiriö on hidastanut lähdemateriaalin lukemista. Teoriaosuuden koostamista hidasti omalta osaltaan myös kummankin tekstin tuottamisen vaikeus, kun kyseessä on tieteellinen teksti.

Opinnäytetyön aikana olemme kummatkin oppineet paljon itsestämme ja toisistamme. Olemme myös kartuttaneet jo olemassa olleita taitoja sekä oppineet paljon uusia asioita. Olemme erittäin tyytyväisiä aikaan saamaamme materiaaliin, emmekä kadu, että ryhdyimme tähän prosessiin. Kuitenkin olemme kummatkin samaa mieltä siitä, että emme tekisi sitä ihan heti uudestaan.

LÄHTEET

Aitlahti, K. & Reinikainen, S. 2018. Polkuja rauhoittumiseen: Läsnaolotaitoja lapsille ja nuorille. Helsinki: Lasten Keskus & Kirjapaja Oy.

Isoja Ihmeitä – Isostoiminnan linjaus 2016. 2020. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Isoja+ihmeit%C3%A4+-+Isostoiminnan+linjaus+2016/2f33ba1b-73cf-5d5e-abba-dea671c432ef>. Viitattu: 16.1.2020.

Katekismus. 2004. Pieksämäki: RT-Print Oy.

Kirkollisten toimitusten kirja. 2019. Rukoushetkiä. Saatavissa: <http://kirkkokasikirja.fi/toim/rukoushetkia.html>. Viitattu: 7.11.2019.

Kerhon hartauselämä. 2020. Saatavilla: <http://lujakallio.fi/tytot-ja-pojat/kerhonohjaajat/ro-tie-topankki/kerhonohjaamisen-lyhyt-oppimaara/kerhon-hartauselama/>. Viitattu: 7.2.2020.

Pruuki, L. 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK-kirjat/ Lasten Keskus Oy.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2017. Saatavissa: <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsenkasvu-ja-kehitys/15-18-v/15-18-vuotiaan-ajattelun-ja-moraalin-kehitys/>. Viitattu: 7.11.2019.

Pikkuisoseksi lastenleireille. 2020. Saatavissa: <https://www.saaksmaenseurakunta.fi/tule-mukaan/lapsille-ja-lapsiperheille/pikkuisostoimintaa/pikkuisostoiminta> <https://www.saaksmaenseurakunta.fi/tule-mukaan/lapsille-ja-lapsiperheille/pikkuisostoimintaa/pikkuisostoiminta>. Viitattu: 17.1.2020.

Suomen Evankelis-luterilainen kirkko. 2020a. Aamenesta öylättiin. Saatavissa: <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Rukoushetki#41f0fba4>. Viitattu: 15.1.2020.

Suomen Evankelis-luterilainen kirkko. 2020b. Aamenesta öylättiin. Saatavissa: <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Spiritualiteetti#41f0fba4>. Viitattu: 15.1.2020.

Suomen Evankelis-luterilainen kirkko. 2020c. Aamenesta öylättiin. Saatavissa: <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Rippikoulu#41f0fba4>. Viitattu: 14.1.2020.

Suomen Evankelis-luterilainen kirkko. 2020d. Rippikoulu tukee kasvua. Saatavissa: <https://evl.fi/tutki-uskoa/rippikoulu#41f0fba4>. Viitattu: 14.1.2020.

Suuri Ihme - Rippikoulusuunnitelma 2017. 2019. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Suuri+Ihme+-+Rippikoulusuunnitelma+2017/758d0926-f7b9-3e63-bc2b-93ffaab30f90>. Viitattu: 31.10.2019.

Tuominen, H. 2005. Elän ja hengitän – nuoren spiritualiteetti. T. Paananen & H. Tuominen. (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 35-52.

Tiia Suvanto & Tiina Helenius

Ihme hartaus

Isosten hartausmateriaali rippikouluun

Sisällysluettelo

Johdantosanat	3
Miten tää toimii?	4
Mikä ihmeen hartaus?	5
Diakonia ja lähimmäisenrakkaus	6
Elämän arvot ja valinnat	9
Jeesuksen elämä ja opetukset	13
Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus	16
Jumala, Luoja ja ylläpitäjä	20
Kaste ja kummius	24
Kirkko ja seurakunta	27
Kuka minä olen? Keitä me olemme?	31
Kärsimys ja kuolema	37
Käskyt ja omatunto	41
Perhe	44
Pyhä Henki	49
Rakkaus	54
Suhde muihin uskontoihin	57
Synti ja armo	61
Taivas ja helvetti	67
Tulevaisuus ja toivo	70
Usko ja rukous (Usko ja tiede)	74
Vastuu luomakunnasta	78
Ystävyys ja ihmissuhteet	82
Loppusivut	86

Johdantosanat

Hei sinä Suuri Ihme!

Tavoitteenamme on rohkaista jokaista isosta hartauden pitoon ja suunniteluun. Hartauden suunnittelu on helppoa, tarvitset vain aiheen ja sen jälkeen valitset aiheeseen sopivan tarinan tai teet oman puheen aiheesta, sen lisäksi vielä jokin sopiva raamatunkohta ja laulu, eikä toki rukousta sovi unohtaa ja sitten hartaus onkin melko lailla valmis. Hartaus ei toki aina tarvitse jokaista näistä elementeistä, mutta raamatunkohta ja rukous olisi suotavaa olla. Ja voitkin halutessasi suunnitella vaikka minkälaisia hartauksia aina hiljaisista hetkistä toiminnallisiin hartauksiin.

Koska kuitenkin tiedämme, kuinka hektistä isosilla on erityisesti rippikoulun intensiivijaksolla. Eikä aina kaiken muun homman ohella ole aikaa suunnitella hartauksiakin, kokosimme uuden rippikoulusuunnitelman aiheiden mukaisen hartausmateriaalin isosten avuksi rippikouluun. Materiaalista löytyy muutama hartaus lähes jokaiseen uuden rippikoulusuunnitelman aihealueeseen. Jokainen hartauksista on kuitenkin muokattavissa ja niihin on myös annettu muokkaus vinkkejä, usein hartauksiin on muun muassa merkattu useampia vaihtoehtoja lauluihin tai raamatunkohtiin, josta voi sitten valita mieleisen vaihtoehdon.

Toivottavasti hartausmateriaalimme rohkaisee jokaista isosta pitämään hartauksia ja antaa kipinää suunnitella ja toteuttaa myös aivan omia hartauksia.

Tiia & Tiina

P.S. Muista hengittää, äläkä panikoi. Ja muista, moka on lahja.

Miten tää toimii?

Jokaisella aihepiirillä on oma vä-rinsä, joka näkyy otsikossa ja sivussa olevassa palkissa.

Kuka minä olen? Keitä me olemme?

MINÄ OLEN IHME, SUURI IHME

Eräs lempipsalmeistani on psalmi 139. Siinä kerrotaan siitä, miten Jumala tuntee meidät jokaisen, näkee meidät joka hetki ja pitää meistä hyvää huolta. Psalmi alkaa näin:

"Herra, sinä olet minut tutkinut, sinä tunnet minut. Missä olenkin, minne menenkin, sen sinä tiedät, jo kaukaa sinä näet aikenei. Kuljen tai lepään, kaiken olet mitannut, perin pohjin sinä tunnet minun tekemiseni. Kielelläni ei ole yhtäkään sanaa, jota sinä, Herra, et tuntisi. Sinä suojaat minua edestä ja takaa, sinä lasket kätesi minun päälleni. Sinä tiedät kaiken. Se on ihmeellistä, siihen ei ymmärrykseni yllä."

On turvallista elää tietäen, että on olemassa jokin ihmistä Suurempi "Voima", Jumala, Taivaallinen Isä, joka välittää meistä ja suojelee meitä. Hän näkee meidät joka hetki ja vartioi jokaista askeltamme. Joskus voi elämässä tuntua siltä että, Jumalakaan ei välitä. Tulee mieleen, että onko Hän unohtanut minut pimeyteen. Sama psalmi antaa vastauksen tähän:

"Minne voisit mennä Sinun henkesi ulottuvilta, minne voisit paeta Sinun edestäsi? Vaikka nousisit taivaaseen, Sinä olet siellä, vaikka tekisit vuoteeni tuonelaan, sielläkin Sinä olet. Vaikka nousisit lentoon aamuruskon siivin tai muuttaisit merten taa, sielläkin Sinä minua ohjaat, talutat väkevällä kädeilläsi. Vaikka sanoisin: "Nyt olen pimeyden kätkeissä, yö peittää päivän valon", Sinulle ei pimeys ole pimeää, vaan yö on sinulle kuin päivänpaiste, pimeys kuin kirkas valo."

Erityisen kaunis on mielestäni psalmin ajatus siitä, että Jumala on jokaisen meistä jo äitimme kohdussa muovautunut. Kukaan ei ole syntynyt sattumalta tähän maailmaan, vaan Jumalan tahdosta. Sinä olet ollut Jumalan suunnitelmassa jo ennen kuin äitisi edes alkoi sinua odottaa. Et ole vahinko, vaan kuulut Jumalan suunnitelmaan. Sinun elämälläsi on tarkoitus ja sinulla on tehtävä tässä maailmassa. Jumala on määrännyt meidän elinpäivämme. Tämä ajatus on lohduttanut minua, kun olen surrut läheisiäni, jotka ovat menneet taivaan kotiin. Jostakin syystä toiset meistä saavat enemmän elinpäiviä kuin toiset. Silti jokaisen elämä on yhtä arvokas. Ja onneksi elämä ei lopu kuolemaan, vaan Jumala on valmistanut omille lapsilleen Taivaan kodin, jossa kaikki kipu, tuska ja ahdistus on poissa.

Raamatunkohtia:

Hartaus ei tarvitse enää erillistä Raamatunkohtaa, koska se sisältyy jo itse hartauteen. Toki jos hartauteen haluaa lisätä toisen Raamatuntekstin saa sen lisätä.

Biisejä:

Maria Laakso – Luojan kaunein ajatus

Anna Puu – Mestaripiirros

HERZ – Voittajana maalissa

Kotiinpalaajat – Luoto ja lunastettu

Vinkkejä:

Jos ryhmä on rauhallinen voi hartauden pitää ulkona nuotiopaikalla tai mahdollisuuksien mukaan laiturilla.

Sivupalkissa on hartauteen sopivia raamatunkohtia ja lauluja. Jotkin raamatunkohdat ovat lasten Raamatusta ja löytyvät opuksen lopusta. Osa lauluista löytyy veisukirjasta/viisikielisestä tai virsikirjasta mutta mikään ei estä niiden kuuntelemista. NSVstä löytyviin biiseihin on merkattu tekijät, jotta ne voi löytää muistakin laulukirjoista. Lopussa on vielä vihjeosio, jossa on vihjeitä hartauden pitämiseen.

Muista ettei mikään estä sinua käyttämästä omaa luovuuttasi hartautta suunnitelllessasi. Voit hyvin ottaa jonkin muun raamatunkohdan tai laulun, kuin mitä on ehdotettu. Hartaudessa voi olla alku- ja loppulaulu. Tai taustalla voi soida instrumentaalista musiikkia.

Hartauden lopusta löydät hartauteen sopivan rukouksen, mutta mikään ei estä tekemästä omaa rukousta.

Rukouksen tilalla voitte myös lausua yhteen äänen Isä meidän-rukouksen tai Herran siunauksen.

Koska hartaudet on ryhmitelty sopimaan rippikoulussa käytävien aiheiden mukaan, kannattaa hartaus valita päivän aiheen mukaan tai herätellä miettimään seuraavan päivän aihetta.

Mikä ihmeen hartaus?

Hartaus on rukoushetki, pieni jumalanpalvelus, johon kuuluu mm. Raamatun lukua sekä hengellistä laulua tai musiikkia.

Rippikoulussa hartauksia voidaan pitää aamulla ja/tai illalla. Yleensä hartaudet ovat pieniä hetkiä rauhoittumiseen hektisen leirielämän keskellä. Hetkiä, jolloin nuori saa kokea pyhyttä.

Hartaudessa nuorilla on mahdollisuus kuulla Raamatun sanomaa ja mahdollisuus miettiä mitä se tarkoittaa. Nuorten on myös helpompi päästä hartauteen mukaan, kun hartauden vetäjä on vain hieman häntä itseään vanhempi.

Hartaudessa isosilla on mahdollisuus näyttää riparilaisille monia eri tapoja hoitaa hengellisyytään, koska jokainen isonen toteuttaa hartauden omalla tavallaan. Olet siis elävänä esimerkkinä riparilaisille, mutta siitä ei kannata ottaa turhaa stressiä, koska jokainen meistä tuntee pyhyttä omalla tavallaan ja jokainen meistä hoitaa suhdettaan Jumalaan omalla tavallaan.

Diakonia ja lähimmäisen rakkaus

RAKKAUDEN VOIMA

Noin 60 vuotta sitten muuan John Hopkinsin yliopiston nuori sosiologian professori Baltimoressa USA:ssa ohjasi opetusryhmänsä haastattelemaan kaupungin slummialueen 200 poikaa. Opiskelijat saivat tehtäväkseen ennustaa haastattelumateriaalin perusteella, millainen olisi noiden poikien tulevaisuus.

Opiskelijat lähtivät haastattelemaan poikia ja tyrmistyivät. Heidän arvionsa mukaan 90% haastatelluista pojista joutuisi jonain päivänä vankilaan.

Kului 25 vuotta. Sama professori pyysi jälleen opiskeluryhmäänsä menemään slummialueelle ja tutkimaan, miten noille pojille oli käynyt. Opiskelijat tavoittivat vielä 180 poikaa. Vain neljä heistä oli koskaan ollut vankilassa.

Miksi ennusteet eivät olleet toteutuneet? Alettiin etsiä jotain yhteistä piirrettä tai vaikuttajaa, joka selittäisi yllättävän tuloksen. Haastattelujen yhteenvedosta voitiin todeta, että yli 100 haastateltua puhui eräästä opettajasta, jolla oli ollut tavaton vaikutus heihin tuohon aikaan.

Pitkän etsimisen jälkeen löydettiin neiti Sheila O'Rourke eräästä vanhainkodista maan toiselta puolelta. Hän oli nyt 70-vuotias. Kun tutkijat kysyivät hänen mielipidettään kyselyn tuloksesta, hän oli hämmentynyt, mutta vastasi hetken mietittyään:

-En voi sanoa muuta kuin että minä rakastin heistä jokaista.

Sermon Illustrations. Lähde: Ilpo Vuorinen, Uskon aapiskirja.

Rukous:

Isä anna meille voimia ja rohkeutta rakastaa toisiamme niin kuin sinä rakastat kaikkia lapsiasi. Anna meille ymmärrystä itseämme ja toisiamme kohtaan. Rakkautesi nimeen, aamen.

Raamatunkohtia:

Matt. 22:34-40

Luuk. 10:25-37

Room. 13:8-10

Biisejä:

Eve & Ossi – Toisen silmin

Pekka Laukkarinen –

Laulu sankareista

Virsi 318

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voitte vielä lausua Isä meidän-rukouksen yhteen äänneen.

Elämän arvot ja valinnat

AJANKÄYTÖSTÄ

Eräs professori piti kerran luentoa isojen yritysten johtajille. Hän katseli noita tärkeitä miehiä ja naisia.

- Teemme testin, hän sanoi ottaen suuren lasipurkin ja tusinan verran tennispallon kokoisia kiviä. Hän laittoi kivet purkkiin yksitellen. Kun purkki oli täynnä, hän kysyi:

- Onko purkki nyt täysi?

Johtajat vastasivat melkein yhteen ääneen, että täysi on. Professori odotti muutaman sekunnin ja kysyi sitten:

- Oletteko varmoja?

Hän nosti esiin pienemmän purkin, jossa oli soraa. Hän kaatoi sen sisällön isojen kivien päälle heilutellen välillä purkkia.

Sora valui isojen kivien välistä aina purkin pohjalle saakka ja täytti kaikki isojen kivien välit.

- Onko purkki nyt täynnä?

Johtajat ymmärsivät leikin:

- Luultavasti ei ole, yksi heistä vastasi.

- Aivan oikein.

Professori nosti esiin purkin hiekkaa ja kaatoi hiekan kivien ja soran lomaan.

- Onko purkki nyt täynnä?

- Ei, johtajat vastasivat epäröimättä.

Ja niin professori otti purkin vettä ja kaatoi sen isoon purkkiin. Vesi täytti kaikki välit ja purkki täyttyi pipipintaan. Professorin kysymys kuului: - Mikä on totuus, jonka tämä testi meille opettaa?

Rohkein kuulijoista arveli, että vaikka kalenteri olisi kuinka täynnä, sinne mahtuu aina yksi kokous tai palaveri. Professori ei hyväksynyt vastausta.

- Totuus, jonka opimme on seuraava: jos emme laita ensin kaikkia suuria kiviä purkkiin, emme saa niitä mahtumaan sinne myöhemmin ollenkaan.

Raamatunkohtia:

Ps. 90:12

Saarn. 3:1

Luuk. 10:41-12

Biisejä:

NSV: Jarkko Maukkonen

– Levähtäkää

NSV: Kari Haapala – Kulmakivi

SAVE - Kätkeyt aarteet

SAVE – Voittajina viivoilla

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voitte vielä lausua Rakkauden kaksoiskäskyn tai Isä meidän-rukouksen yhteen ääneen.

Salissa vallitsi täysi hiljaisuus kaikkien miettiessä asiaa. Professori jatkoi: - Mitkä ovat näitä suuria kiviä elämässänne?

Perinnetarina Pekka Tukeva. Kerron sinulle tarinan 3.

Rukous:

Rakas Jumala emme aina kerkeä tehdä kaikkea, mitä haluaisimme ja joskus tekemättä jäävät juuri ne asiat, mitkä olisi pitänyt tehdä, kuten läksyt ja kotityöt.

Joskus tarvitsemme apua, jotta muistaisimme, että vaikka meistä olisikin mukavampaa tehdä kaikkea hauskaa, niin myös tärkeät työt pitää hoitaa, vaikka ne olisivatkin hieman tylsiä.

Auta meitä täyttämään lasipurkkimme oikeassa järjestyksessä.

Aamen.

Jeesuksen elämä ja opetukset

VALVOKAA

Oletko koskaan ollut kotona pidemmän aikaa yksinäsi? Onko muu perhe lähtenyt jonnekin päiväksi tai pariiksi jättäen sinut kotivahdiksi? Jos olet, tiedät millaisia kotivahdin tehtävät ovat. Kotivahdin tehtävänä on huolehtia lemmikeistä, kukkien kastelusta ja siitä että ovet ovat lukossa ja että muun perheen kotiin palatessa talo on vielä pystyssä.

Ensin kotiin yksin jäädessä hieman jännittää olla yksin isossa kaikuva kodissa, mutta kun muistaa että on omassa tutussa kodissaan, niin jännitys häviää pikkuhiljaa. Kun ei ole ketään muuta kotona voi tehdä asioita mitä ei normaalisti jonkun kotona ollessa voisi tehdä. Voi kuunnella musiikkia ja tanssia ympäri olohuonetta ilman pelkoa siitä, että joku tulee ja kieltää ilonpidon hetkellä minä hyvänsä. Jossain kohtaa kiusaus hyppiä vanhempien sängyssä kasvaa liian suureksi ja hyppimisen jälkeen sänky on kuin pommin jäljiltä. Ja mitä kauemmin olet yksin kotona sitä vapaammin uskaltaa tehdä mitä haluaa. Loppujen lopuksi voi käydä niin että kukat jäävät kastelematta ja lemmikit ruokkimatta. Perheen tullessa takaisin kotiin, on talossa kauhea sotku, kukat kuivuneet, kotieläimet nälkäisiä ja sinä sen kaiken keskellä pitämässä hauskaa.

Kun Jeesuksen aika maapallolla tuli täyteen, hän antoi meille tehtävän. Tehtävänä ei ollut kukkien kastelu tai ovien lukitseminen yöksi varkaiden varalta vaan tehtävänä oli huolehtia toinen toisistamme. Saimme tehtäväksemme rakastaa lähimmäisiämme ja levittää Raamatun sanaa, jotta kaikki ihmiset kuulisivat Jumalan rakkaudesta ja Jeesuksen sovitustyöstä. Mutta kun Jeesuksen viimeisistä päivistä alkoi olla pitempi aika, me ihmiset aloimme unohtaa. Emme enää rakasta lähimmäisiämme niin paljon, kun voisimme emmekä välitä vähäosaisista vaan toimimme enemmän omien etujemme mukaan. Sen sijaan että keskittyisimme hyppimään vanhempiemme sängyssä ja pitämään hauskaa, meidän pitäisi keskittyä pitämään huolta toisistamme ja auttaa vähäosaisia.

Raamatussa meitä muistutetaan siitä, että tämän maailman omistaja voi tulla takaisin tänne, mutta ajasta emme tarkkaan tiedä. Kun Hän tulee takaisin voi iskeä paniikki. Mitä olemmekaan tehneet? Mitä olemme saaneet aikaiseksi? Olenko tehnyt niin kuin minun olisi pitänyt? Vai olenko vain toiminut omaksi hyväkseni.

Raamatunkohtia:

Matt. 28:18-20

Mark.13:33-37

Luuk. 21:34-36

Biisejä:

Gospostolit – Luotin tänään, luotan huomenna

HB – Valvokaa

KLS. – Kuningas palaa

SAVE – Aikamme on

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voitte vielä lausua Isä meidän-rukouksen yhteen ääneen.

Ei olisi ihme, jos Jeesuskin olisi meille vihainen, niin kuin vanhemmat kotiin tullessaan, kun talo on ihan sekaisin ja lemmikit nälkäisiä. Mutta meidän onneksemme Jeesus, niin kuin vanhemmamme rakastavat meitä eivätkä ole pitkävihasia. Hän tietää millaisia olemme ja rakastaa meitä silti. Hän antaa meille anteeksi, mutta ei silti haluaisi, että maailma kärsii meidän huonomuistisuudestamme. Haluaisin kannustaa meitä kaikkia muistamaan Jeesuksen meille antaman vastuun ja toimimaan sen mukaan, jotta Jeesuksen paluun aikana meidän ei tarvitsisi pelätä tai tuottaa pettymystä.

Tiia Suvanto. 2019. Pohjautuu Kirsi Järvelin Valvokaa hartautteen, lähde Pompelipedia.

Rukous:

Jumala auta meitä muistamaan Sinun meille antamasi tehtävä ja auta meitä pitämään huolta toisistamme.

Anna meille rohkeutta tehdä oikein ja voimaa rakastaa toisiamme vaikeinakin aikoina.

Auta meitä uskossamme ja anna meille ymmärrystä toisia kohtaan.

Aamen.

Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus

TAIVAS PIMENEE

(Tässä hartaudessa raamatunkohta luetaan aina ensin.)

Päivä, jona Jeesus kuoli, oli täynnä kärsimystä, pimeyttä ja surua. Moni Jeesuksen läheisistä todisti hänen kärsimystään, ennen hänen kuolemaansa, jakaen sen hänen kanssaan. Mutta oli myös ihmisiä, jotka pilkkasivat Jeesusta viimeiseen asti eivätkä uskoneet häntä Jumalan pojaksi. Kuitenkin osa pilkkaajista muutti mielensä kokiessaan ja nähdessään mitä tapahtui, kun Jeesus henkäisi viimeisen kerran ja heitti henkensä.

Mutta miksi Jeesuksen piti kärsiä? Miksi hänen piti kuolla?

Jeesus kuoli meidän syntiemme tähden. Jumala loi ensimmäiset ihmiset, Aatamin ja Eevan, kuolemattomiksi ja antoi heidän asua paratiisissa. Aatami ja Eeva kuitenkin rikkoivat Jumalan käskyä vastaan ja söivät hedelmän kielletystä puusta. Tästä synnistä rangaistukseksi Jumala karkotti heidät paratiisista ja teki heistä kuolevaisia. Tästä synnistä tuli perisynti, joka on osa jokaista ihmistä ja sen takia ihmiset olivat erossa Jumalasta.

Jumala kuitenkin rakasti ihmisiä ja halusi antaa heille mahdollisuuden armoon. Jumala halusi näyttää meille rakkautensa ja armollisuutensa, ja sitä varten Hän teki suunnitelman, jonka avulla ihmisellä olisi mahdollisuus pelastua sekä saada ikuinen elämä Hänen luonaan taivasten valtakunnassa.

Jeesuksen oli alusta asti tarkoitus olla armon välikappale. Sovittaakseen syntimme Jeesuksen täytyi kärsiä ja kuolla ristillä, jotta me saisimme syntimme anteeksi ja kuoltuamme pääsisimme taivasten valtakuntaan Isämme luo. Jeesus uhrautui meidän puolestamme, jotta me saisimme anteeksi pahat sanamme ja tekemme.

Raamatunkohtia:

Matt. 27: 45-56

Mark. 15: 33-41

Luuk. 23: 44-49

Biisejä:

NSV 2015 – Toisen päivän iltana

NSV 2015 – Hän ei ole enää täällä

Mikko Harju – Tuun sun luo

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voitte vielä lukea yhteen ääneen jonkin materiaalin loppusivuilta löytyvän synnintunnustuksen.

Jumala uhraisi oman poikansa meidän ihmisten puolesta, jotta me saisimme anteeksi ja kuoltuamme pääsisimme elämään ikuisesti Hänen kanssaan taivaassa.

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.

(Joh. 3: 16)

Tiia Suvanto & Tiina Helenius. 2020

Rukous:

Rakas Vapahtajani,
sinua polttivat ristillä Jumalan viha,
helvetin tuska ja koko maailman synty.
Mutta sinussa paloi myös rakkaus,
halu lunastaa ihmiset.
Kaiken täytettyäsi annoit henkesi
Isäsi käsiin.
Kiitän sinua, Jeesus,
että kuolit syntieni tähden.
Auta minua valmistautumaan kuolemaani niin,
että saan antaa henkeni sinun käsiisi.
Sinulle olkoon ylistys ikuisesti.
Aamen.

(Kirkkokäsikirja)

Jumala, Luoja ja ylläpitäjä

ISÄ MEIDÄN – KESKUSTELU

Isä meidän, joka olet taivaassa...

Niin?

Älä keskeytä minua, minä rukoilen.

Mutta sinähän puhut minulle.

Puhun sinulle? En minä puhu sinulle, minä rukoilen. Isä meidän, joka olet taivaassa...

Minä olen sinun isäsi, joka on taivaassa. Tässä minä olen, mitä haluat?

En minä tarkoittanut mitään. Minä rukoilen näin joka ilta. Se on kuin täyttäisin velvollisuuteni.

Ymmärrän. Jatka.

Pyhitetty olkoon sinun nimesi...

Pysähdy, mitä tarkoitat sillä?

Millä?

Sanoit, pyhitetty olkoon sinun nimesi.

Se tarkoittaa... en minä tiedä, sehän on vain rukousta... mitä se sitten tarkoittaa?

Se tarkoittaa, että kiittäisit, ylistäisit ja kunnioittaisit minua sanoin ja teoin. Siis olisit onnellinen minusta.

Onnellinen sinusta... tulkoon sinun valtakuntasi, tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä niin kuin taivaassa...

Tarkoitatko todella sitä?

Kyllä, miksikäs en.

Haluat siis, että minä vaikutan elämässäsi ja valtakuntani tulee tykösi.

Kuulehan nyt, Herra. Tämä vie paljon enemmän aikaa kuin normaalisti. Haluaisin päästä jo loppuun. Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme...

Mitä tarkoitat jokapäiväisellä leivällä?

No... että minulla olisi tarpeeksi ravintoa elääkseni ja ettei kenenkään tarvitsisi elää ilman ravintoa. Olenko oikeassa?

Haluan kyllä antaa sinulle ruumiin ravintoa, mutta haluan myös antaa sinulle terveyttä, ystäviä ja kaikkea muuta, että voisit elää onnellisena.

Raamatunkohtia:

Mark. 10:13-16

Luuk. 11:1-4

1. Joh. 5:14

Biisejä:

NSV: Hedy West &

Jacques Plante – Lapsuuden usko

HERZ – Paperiliidokki

J. Jyrä – Kädet Jumalan

Vinkkejä:

Hartaus kannattaa pitää kaksin, jolloin toinen lukee mustat tekstit ja toinen siniset Jumala-tekstit. Lukijoiden ei tarvitse istua vierekkäin vaan voivat jutella toisilleen kauempaakin.

Rukouksen jälkeen voitte vielä lausua Isä meidän-rukouksen yhteen ääneen.

Äh, lopeta. Mistä tässä on kysymys? Minä olen suorittamassa rukoustani ja äkkiä sinä tunkeudut luokseni puhumaan minulle ja muistuttamaan minua rukoilemistani asioista.

Rukous on vaarallista. Se voi aiheuttaa sen, että sinä muutut. Rukoilemasi asiat todella vaikuttavat sinuun. Sitä minä yritä sanoa sinulle: Olen kiinnostunut rukouksestasi. Jatka.

En uskalla.

Miksi et uskalla?

Minä tiedän mitä ajot sanoa.

Jatka vain.

Anna meille meidän syntimme anteeksi niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.

Onko helppo antaa anteeksi, jos joku on loukannut sinua?

Ei, mieleni tekisi kosta ja silloin voisin olla tasoissa muiden kanssa.

Minä annan sinulle syntisi anteeksi ilman kosta ja siksi vaadin sinuakin tekemään samoin. Minä annan sinulle anteeksi, anna sinäkin toisille ihmisille... Et ole päässyt vielä loppuun.

Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta...

Haluan suojella sinua kaikelta pahalta, tukea sinua epäuskossa ja tilanteissa, jotka voisivat johtaa sinut väärin tekoihin. Toivon, ette pidä minua pelkkänä nalle-karhuna, jonka apuun voi turvautua vasta jälkepäin. Mutta kohtahan rukouksesi loppuukin.

Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia, iankaikkisesti. Aamen

Tiedätkö, mikä todella antaa minulle kunnian ja tekee minut iloiseksi?

En, mutta haluaisin tietää.

Minulle antaa kunnian se, että sinä myönnät tarvitsevasi minua. Haluat pyytää syntejäsi anteeksi ja minä haluan antaa ne sinulle anteeksi. Raamatussa minä lupaan: joka hylkää syntinsä ja tunnustaa ne, saa armon. Kaikille niille, jotka ottavat minut vastaan omaksi vapahtajakseen, minä annan voiman tulla jumalan lapsiksi. Tiedä, että sinua kannattavat iankaikkiset käsivarret.

Kerron sinulle tarinan.

Rukous:

Rakas Jeesus siunaa meitä, anna meille enkeleitä.

Siivillänsä meidät peitä, älä meitä koskaan heitä.

Aamen.

Kaste ja kummius

KASTE

Kaste on yksi kristinuskon tärkeimmistä tapahtumista. Ja usein se on myös perheen suuri juhla, jossa juhlitaan uuden elämän alkua sekä suvun ja seurakunnan uutta jäsentä. Kuitenkin ennen kastetta on vanhempien pitänyt päättää lapselleen nimi ja kummit, jotka auttavat lapsen kasvatuksessa. Tiedätkö sinä, miksi olet saanut oman nimesi? Onko se suvussa kulkeutunut nimi vai kenties jokin isäsi tai äitisi lapsuudensankarilta saatu nimi?

Itse kastetilaisuudessa pappi valelee lapsen päätä vedellä kolmasti ja lausuu samalla: ”Minä kastan sinut Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.”. Tämän lisäksi pappi tekee ristinmerkin lapsen otsalle ja rintaan. (Voit lukiessasi tehdä ristinmerkit.) Ristinmerkki on todistuksena siitä, että Kristus on lunastanut lapsen omakseen.

Kasteessa meille luvataan Jumalan rakkaus ja armo sekä ikui- nen elämä. Jeesus kuoli ristillä meidän syntiemme takia, jotta saisimme armon, ansiottoman rakkauden meidänkin osaksemme. Kasteessa ristinmerkin tehdessään pappi sitoo meidät osaksi Jumalan lapsia, osaksi seurakuntaa ja Pyhää Henkeä. Kasteessa ristinmerkki kertoo meille, että olemme osa Jumalaa eikä hän koskaan hylkää meitä.

Tiia Suvanto. 2020.

Rukous:

Kaikkivaltias Jumala. Kasteessa sinä annat armosi tulvia ylitemme, vapautat meidät synnin, kuoleman ja pahan vallasta ja liität meidät Kristukseen. Isä, kiitämme sinua elämän lahjasta. Anna meille, lapsillesi, siunausta ja auta meitä vahvistumaan uskossamme, jotta kerran pääsisimme luoksesi taivasten valtakuntaan. Anna Pyhän Hengen asua meissä, niin että osaisimme rakastaa. Kuule meitä Jeesuksen Kristuksen tähden.

Aamen.

Raamatunkohtia:

Ps. 8: 2-6,10

Ps. 121

Ps. 139:13-16

Matt. 28:18–20

Biisejä:

KLS. – Maan korvessa

Samuli Edelmann – Suojelusenkeli (Maan korvessa)

Virsi 468

Virsi 490

Virsi 492

Virsi 507

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voitte vielä lausua Isä meidän-rukouksen tai Herran siunauksen me-muodossa yhteen ääneen.

Kaste ja kummius

KUMMIUS

Kummi, mikä se sellainen on? Onko se sellainen kummi, joka Tuhkimollakin oli? Sellainen hyväntahtoinen haltijakummi, joka auttaa hädän hetkellä ja takaa elämällesi onnellisen loppun?

Vai olisiko kummi sittenkin sellainen aikuinen, jonka kanssa voi viettää aikaa ja jutella asioista, joista ei omille vanhemmille voi jutella? Aikuinen, jonka kanssa voi käydä marjametsässä, elokuvissa tai pelaamassa palloa? Aikuinen, jonka kanssa voit miettiä maailmaa ja keskustella uskosta? Ehkä...

Alun perin kummin tehtäviin on kuulunut auttaa vanhempia lapsen uskontokasvatuksessa. Kummin on ollut tarkoitus olla turvallinen aikuinen ja ystävä lapselle. Eikä kummin toimenkuva alkuperäisestä ole paljoa muuttunut, jokainen kummi vain toteuttaa kummiutensa omalla tavallaan kykujensä ja taitojensa mukaan.

On kummeja, jotka ovat mukana kummilapsensa elämässä melkein joka päivä. Ja kummeja, jotka viettävät laatuaikaa kummilapsensa kanssa silloin tällöin mahdollisuuksien mukaan. On kummeja, jotka harrastavat jalkapalloa kummilapsensa kanssa, kun taas toiset mökkeilevät oman kummilapsensa kanssa. Kummeja on monia erilaisia ja jokainen heistä toteuttaa kummiuttaan eri tavoin. Kuitenkaan se miten he toteuttavat kummiuttaan ei tee kummiudesta yhtään sen pienempää kunniaa.

Kummina oleminen tarkoittaa sitä, että lapsen vanhemmat luottavat henkilöön, jonka ovat valinneet kummiksi omalle rakkaalle lapselleen. He luottavat siihen, että heidän valitsemansa henkilö olisi juuri sopiva aikuinen ystävä heidän lapselleen. Että henkilö pystyy auttamaan heidän lastaan, kun lapsi sitä kipeimmin tarvitsee.

Raamatunkohtia:

PS. 139:13-16

Matt. 18:1-5

Luuk. 18:15-17

Biisejä:

NSV: Hedy West &

Jacques Plante – Lapsuuden usko

Egotrippi – Mestaripiirros

Hanna Ekola – Tahtoisin toivoa sinulle

Johanna Kurkela – Ainutlaatuinen

Johanna Kurkela – Sun särkyä anna mä en

Vinkkejä:

Jos paloturvallisuus sallii, voitte hartauden lopussa jokainen sytyttää yhden kynttilän omalle kummille/kummeille.

Eli tavallaan kummit ovat pieniä haltioita, jotka auttavat sinua kykyjensä ja taitojensa mukaan, jotta saisit onnellisen elämän täynnä ihania muistoja.

Rukous:

Rakas Isä, suojele ja auta kummiani hänelle annetussa tehtävässään. Anna hänelle hyvyttä ja rohkeutta, jotta hän voisi olla esimerkkinä minulle. Anna hänelle kärsivällisyyttä ja ymmärrystä, jotta hän olisi se aikuinen, johon voisin turvata, kun vanhempani eivät siihen kykene.

Aamen.

Tiia Suvanto. 2019.

Kirkko ja seurakunta

Ohjeet hartauden pitäjälle ennen hartautta: Tuohushartaus. Hartauteen tarvitset kaikille oman tuohuksen (tuohukset eivät valuta steariinia, joten eivät tarvitse alustoja) tai yhden kynttilän + kynttiläalusen, ettei steariini valu sormille. Hartautta varten kaikkien tulee istua piirissä. Jos toteutat hartauden tuohuksia käyttäen muista myös laittaa vaikka jonkin muovilaatikon pohjalle n.5cm hiekkaa (tähän saatte myöhemmin tökätä tuohukset pystyyn palamaan loppuun). Jos käytät tuohuksia, jaa kaikille omat tuohukset heidän saapuessaan hartauteen.

Kirkko. Se näkyy kauas, koska se rakennetaan yleensä korkeimmalle kohdalle ja siinä on usein korkea torni. Ylimpänä on risti. Risti siis näkyy parhaiten, vaikka kuinka kauas ja toisaalta risti näkee kaiken. Kirkko on seurakunnan kokoontumispaikka. Kirkossa seurakunta viettää usein suurimpia juhliansa, kuten: kaste, konfirmaatio, häät ja hautajaiset. Useat kirkot on rakennettu ristin malliin, jolloin kirkon ylitse lentävätkin näkevät, että siinä on pyhä paikka.

(Tässä kohtaa hartautta pitävä isonen kertoo omista ajatuksistaan ja kokemuksistaan millaista on olla seurakunnassa isostoiminnassa, jumalanpalveluksissa, nuorten illoissa, millaista omalla riparilla oli, miksi päätti lähteä isostoimintaan mukaan. Hartaus voidaan toteuttaa myös kaikkien paikalla olevien isosten voimin, niin että kaikki kertovat vuorotellen omista kokemuksistaan. Isokset voivat istua vaikka eri puolilla piiriä, kunhan tietävät kenen jälkeen oma puheenvuoro tulee.)

Seurakuntalaisilla on moniakin tärkeitä velvollisuuksia, mutta yksi niistä on esirukous. Esirukouksessa rukoilemme muiden puolesta. Voimme rukoilla perheen, ystävien tai vaikka maailman

Raamatunkohtia:

Matt. 18:20

Room. 12:4-10

1. Kor. 12:12-13

Biisejä:

NSV: Jarkko Maukkonen -
Hän pitää meistä huolen

NSV: Jukka Salminen -
Turvapaikka

NSV: Pekka Simojoki -
Elämä on nyt

Vinkkejä:

Jos et saa esim. paloturvallisuussyistä syyttää kynttilää tai tuohuksia sisällä, voi hartauden pitää myös ulkona. Jos sää ei sitä salli, voit korvata kiertävän kynttilän, vaikka pallolla. Lue ja suunnittele hartaus ennen kuin pidät sen.

puolesta. Esirukouksessa tuomme itsellemme tärkeät asiat Jumalan eteen. Nyt me voisimmekin harjoitella tätä tärkeää rukousmuotoa yhdessä.

Esirukousta edeltävät ohjeet (jos jokaisella on tuohus): Kun saat tuohukseesi liekin, saat sanoa jotain minkä puolesta haluat rukoilla. Jos et halua sanoa ääneen voit ajatella asian hiljaa mielessäsi. Kun olet saanut sanottua tai ajateltua rukouskohteesi sytytä tuohuksellasi liekki vieressäsi istuvan henkilön tuohukseen.

Esirukousta edeltävät ohjeet (jos käytätte kynttilää): Kun saat kynttilän itsellesi, saat sanoa jotain minkä puolesta haluat rukoilla. Jos et halua sanoa ääneen voit ajatella asian hiljaa mielessäsi. Kun olet saanut sanottua tai ajateltua rukouskohteesi anna kynttilä seuraavalle.

Isonen päättää rukouksen Aameneen, kun kaikki ovat saaneet oman vuoronsa.

Herra siunatkoon teitä ja varjelkoon teitä.

Herra kirkastakoon kasvonsa teille ja olkoon teille armollinen. Herra kääntäköön kasvonsa teidän puoleenne ja antakoon teille rauhan.

Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

Aamen.

Hartauden lopetus ohjeet, jos olette käyttäneet tuohuksia: Poistumme hartaudesta järjestyksessä, niin että aloitamme siitä, joka sai liekin tuohukseensa ensimmäisenä. Kukin käy rauhassa vuorollaan laittamassa tuohuksen pystyyn laatikkoon, jossa on hiekkaa ja sen jälkeen hän saa poistua. (Jos ei ole laatikkoa tuohukset voidaan puhaltaa sammuksiin ja joku kerää ne pois leiriläisiltä.)

Tiina Helenius. 2020.

Kuka minä olen? Keitä me olemme?

JUMALAN SUURIN AARRE

(Hartauteen tarvitset: Peilipohjaisen laatikon, jossa on kansi.)

Tämän laatikon sisällä on Jumalan suurin aarre. Miettikääpäs, tällaisen pienen tavallisen laatikon sisällä, jotain niin suurta ja Jumalalle rakasta. Miten Jumalan suurin aarre voi mahtua pieneen laatikkoon? Tai ehkei siellä olekaan itse sitä asiaa. Ehkä sieltä löytyykin kirje, missä kerrotaan mitä Jumala rakastaa, niin että pitää sitä suurimpana aarteenaan tai kuva siitä aarteesta. Entä jos se ei olisikaan asia, ehkä se onkin jotain muuta, kuten ratkaisu johonkin suureen kysymykseen. Ehkä elämän tarkoitus selviäisi vihdoinkin, kun kurkistaisi kannen alle. Mitä siellä sinun mielestäsi voisi olla?

Kuka haluaisi tietää mitä tämä laatikko pitää sisällään? Haluaisitko sinä nähdä mikä on Jumalan suurin aarre?

(Laatikkoon katsominen ohjeistetaan niin, että vain yksi näkee kerrallaan laatikon sisään. Esimerkiksi niin, että ohjeistetaan leiriläiset saapumaan yksi kerrallaan laatikon luokse ja katsomaan sen sisään. Laatikkoon katsominen tapahtuu hiljaisuudessa, tai taustalla voi soida musiikkia ilman laulua. **Hox.** Tärkeää myös ohjeistaa leiriläiset olemaan kertomatta muille, mitä laatikossa näkivät, jotta jokainen saa mahdollisuuden selvittää asian itse.)

Nyt tiedät mikä on Jumalan suurin ja rakkain aarre. Se ei ole se esine laatikon pohjalla, vaan se mitä siitä kuvastuu. Laatikon pohjalla olevasta peilistä kuvastuu sinun omat kasvosi, Jumalalle rakkaan ja ainutlaatuisen lapsen kasvot. Jumalalle sinä olet suurin aarre, aarre, jota Hän rakastaa ehdoitta. Jumalan suurin aarre olet sinä, juuri sellaisena, kuin olet. Jumala rakastaa sinua, omaa lastaan.

Raamatunkohtia:

Ps. 91:11-12

Ps. 139:14

Joh. 3:16

Biisejä:

NSV: Pekka Ruuska –

Anna mun etsiä

KLS. – Kiitän luojaani

sinusta

Mikko Harju – Sinä riität

Virsi 507

Vinkkejä:

Laatikkoon katsomisen ajaksi kannattaa laittaa taustalle jotain instrumentaalista musiikkia.

Jumalan rakkautta eivät rajoita ne asiat mitkä rajoittavat ihmisten rakkautta. Se millainen olet, se miltä näytät, se mitä sanot tai teet ei ratkaise sitä rakastaako Jumala sinua, koska Jumala rakastaa sinua sellaisena, kuin olet juuri nyt, hän rakasti sinua sellaisena kuin olit ennen ja hän tulee rakastamaan sinua sellaisena kuin tulet olemaan. Jumala loi sinut ja hän tiesi jo silloin millainen tulet olemaan kunakin hetkenä ja Hän rakasti sinua jo silloin.

Pidäthän siis huolta Jumalan suurimmasta aarteesta, se on sinun käsissäsi.

Rukous:

Jumala. Sinä näet minut ihmeenä. Sinä olet minut tehnyt juuri tällaiseksi. Sinä olet luonut minut omaksi kuvaksesi.

Minun on välillä vaikea nähdä kauneutta itsessäni. Ehkä vielä vaikeampaa on ymmärtää, että minä olen Jumalan kuva. Miten Jumalalla muka voisi olla näin rujo ja rikkinäinen kuva?

Jumala. Kiitos, että näet minut ihmeenä. Opetä minua näkemään myös itseni sinun silmiesi kautta. Anna minun nähdä myös muissa luomistyösi ihmeellisyys. Etten tuomitsisi, etten hylkäisi, vaan rakastaisin.

Aamen.

Tiina Helenius. 2019.

Kärsimys ja kuolema

VALVOTAAN VIELÄ

Hartaus aloitetaan soittamalla KLS:n biisi Valvotaan vielä.

Kuinka turhalta se tuntuukaan, kun suunnitelmat jäävät toteutumatta? Kun olet suunnitellut, vaikka hauskan lomapäivän ystävien kanssa, mutta joku tuleeikin sairaaksi ja koko juttu perutaan. Tai kun olet päättänyt, että nyt on se päivä, kun saat paljon aikaa ja hoidat kaikki tärkeät tehtävät ja kotityöt, mutta jostain syystä kaikki meneekin mönkään, etkä saa mitään hoidettua. Sen jälkeen tuntuu usein siltä, kun se kaikki suunnittelu ja valmistelu olisi ollut täysin turhaa ja päivä vain lipui tarkoituksettomana ohitse. Ja vaan toivot, että voisit aloittaa sen koko päivän uudelleen, jotta voisit kuluttaa sen paremmin, tehdä paremman suunnitelman ja saada asiat oikeasti menemään sen mukaan.

Kuinka me ihmiset usein jäämme kiinni menneisyyteen, saatamme jäädä kaipaamaan jotain sieltä niin kovin, että haluaisimme elää sen uudelleen. Kuten lapsena olon viattomuutta ja huolettomuutta tai ihmisiä ja hetkiä, jotka eivät enää ole osa elämäämme, vaan osa menneisyyttämme. Tai sitten kadumme menneisydessä jotain ja haluaisimme palata ajassa taaksepäin, jotta voisimme toimia toisin. Emme kuitenkaan voi jäädä menneeseen kiinni vaan meidän tulee kääntää katsemme tulevaan. Tehdä tulevaisuudesta vähintään yhtä hyvä ja ikimuistoinen kuin menneisyydestä, jota kaipaamme. Tai keskittyä siihen, että emme ainakaan tekisi samoja virheitä ja eläisimme onnellisemmin ja paremmin tulevaisuudessa.

Jeesus kärsi ja kuoli meidän vuoksemme ristillä, hän kantoi meidän syntimme, jotta me saisimme armon ja iankaikkisen elämän. Joskus tuntuu kuin sisikunta käpristyisi pieneksi ja muhkuraiseksi, kun ajattelee, että miten muka sellaisen uhrauksen voi hyvittää? Jeesuksen uhrauksen vuoksi sitä haluaisi elää niin, että olisi sen arvoinen, mutta sitten sortuu ajattelemaan tai tekemään jotain tyhmää ja siitä häpeästä syntyy se kurja ja pieni olo. Mutta Jeesus ei uhrannut itseään, jotta me maksaisimme siitä syntyvän velan hänelle. Jeesus antoi sen kaiken meille lahjaksi, sekä ansaitsemattoman armon, että iankaikkisen elämän mahdollisuuden, meidän tarvitsee vain ottaa hänen lahjansa vastaan.

Raamatunkohtia:

Ps. 121

Saar. 3:1-8

Matt. 24:42

Biisejä:

KLS. – Valvotaan vielä

Vinkkejä:

Jos ette jostain syystä pysty soittamaan biisiä voit esim. lukea lyriikat tai soittaa/laulaa taitojesi mukaan. Toki ilman biisiäkin hartaus on täysin toimiva.

Oletko koskaan saanut harteillesi taakkaa, joka tuntuu liian painavalta kantaa yksin? Mutta miksi me kantaisimme jotain niin painavaa yksin? Meillähän on ihmisiä ympärillämme, joilta voimme pyytää apua. Taakka on aina kevyempi kantaa kaksin, oli se sitten fyysinen taakka tai henkinen. Ja jos et löydä ihmistä jakamaan taakkaasi, niin jaa se Jumalan kanssa, Hän kyllä auttaa.

Jumala kulkee aina vierellämme suojelemassa meitä ja ohjaamassa meitä oikeaan suuntaan ja kun hänen ohjauksestaan välittämättä kuljemme harhaan ja satutamme itseämme, Hän on aina läsnä valmiina parantamaan haavamme ja arpemme, kun sitä pyydämme. Hän kuiskii korvaamme lohdullisia sanoja, kun olemme vailla toivoa. Ja meidän tarvitsee vain seurata Häntä, jotta varjotkin muuttuisivat valoksi. Eihän nukkuva näe auringonnousua.

Tämä maailma voi tarjota meille paljon iloja sekä suruja. Voimme elää täysillä ja haaveilla hulluja ja joko toteutamme haaveemme tai jäämme nuolemaan haavoja, mitä toteutumattomista haaveista saimme. Voimme elää verraten aina saavutuksiamme muihin ja kasvattaa kirvelevää kauraa sisällämme toisten menestyksestä, koska jollain on aina asiat paremmin kuin meillä. Tai voimme elää välittämättä siitä mitä muut ajattelevat ja tietää, että meillä on kaikki hyvin. Joskus maailma tuottaa meille kipua, mutta me voimme löytää siitä kivusta jotain tärkeää, voimme oppia siitä tai löytää siitä siunauksen, ihanan, mutta lopulta kuolevan elämän siunauksen. Jeesus on kuitenkin lunastanut meidät kuolemasta, joten meidän ei tarvitse murehtia kuolemaa. Valvotaan vielä, niin kuin Jeesus käski meitä valvomaan ja odottamaan hänen paluutaan.

Tiina Helenius. 2020.

Rukous:

Kaikkivaltias, pyhä Jumala.

Sinä olet ajan ja ikuisuuden Herra,
sinun tiedossasi ovat elämämme päivät.

Opetä meitä käyttämään oikein
tämä lyhyt aika,

jonka olet antanut elettäväksemme.

Auta valvomaan, rohkaise rukoilemaan.

Anna kestävyyttä,

ettemme lakkaisi odottamasta,

vaan olisimme valmiina,

kun Herramme Jeesus Kristus

saapuu kirkkaudessaan.

Tätä rukoilemme hänen nimessään.

Aamen.

(Kirkkokäsikirja)

Käskyt ja omatunto

KURKI JA KETTU

Kurki ja kettu asuivat naapureina. He päättivät kyläillä toistensa luona.

Ensin kettu kutsui kurjen luokseen vierailulle. Se keitti herkullisen keiton. Kun kurki tuli, kettu kippasi keiton kalliolle ja sanoi:

- Käy syömään, ole hyvä.

Kurki oli lähtenyt kyläilemään nälkäisenä hyvän aterian toivossa. Se koputteli nokallaan kovaa kalliota, mutta ei saanut pisaraakaan suuhunsa. Kettu vilkuili ovelana kurkea ja latki leveällä kielellään koko keiton kalliolta.

- Vuoroin vieraissa käydään, kurki tuumi itsekseen. Se kutsui ketun seuraavaksi päiväksi luokseen vieraisille.

Kurkikin keitti herkullisesti tuoksuvan keiton. Kun kettu saapui, kurki kaatoi keiton korkeaan ja kapeaan pulloon.

- Käy syömään, ole hyvä, kurki sanoi ja työnsi pitkän nokkansa pulloon.

Kettu jäi nuoleskelemaan huuliaan.

Rukous:

Taivaallinen Isä, kyllä kirveltää, kun joku tekee minulle samanlaisen ikävän tempun kuin minä olen tehnyt hänelle. Tempun kurjuutta ei aina tajua, ennen kuin se tulee omalle osalle. Vaikka sen sitten tajuaankin, tekee mieli maksaa taas samalla mitalla takaisin.

Isä, katkaise sinä koston kierre, joka lähtee helposti käyntiin. Kostosta ei seuraa mitään hyvää. Sen minä näen uutisissa joka päivä. Opetä minua olemaan reilu ja tasa-arvoinen kaikkia kohtaan. Aamen.

Raamatunkohtia:

Matt. 7:1-4

Room. 12:17-18

1. Piet. 2:1-3

Biisejä:

KLS. – Pyydän polvillani

Kontrol – Niin monta kertaa

Vanamo – Parempi ihminen

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voitte vielä lausua Isä meidän-rukouksen yhteen ääneen.

Perhe

PASSI TAIVAASEEN

(Kertoja varaa kolme paperia tarinaa varten. Kertojan kannattaa myös kokeilla jo ennen hartautta onnistuuko paperin repiminen ohjeen mukaan, niin kuin pitää.)

Vanha mies oli niin sairas, että tiesi kuolevansa pian. Hän kutsui luokseen lapsensa, kolme poikaansa. Hän sanoi heille:

-Te tiedätte, että minulla ei ole paljoa omaisuutta, mitä voisin jättää teille perinnöksi. Mutta voin kuitenkin antaa teille jokaiselle kaikkein tärkeimmän: passin taivaaseen.

Mies jakoi kullekin pojalleen valkoisen paperin ja käski pitää niistä hyvää huolta: Taivaan portilla niitä tarvittaisiin. Pian tämän sanottuaan mies kuoli.

Pojat järjestivät isänsä hautajaiset ja lähtivät sitten kotikylästään hämmentyneinä ja suruissan. Mutta vanhin veli oli vihainen. Tällaisen paperinpalan jätti perinnöksi! Pelkän turhan tyhjän lappusen! Ja hän repi oman paperinsa veljiensä edessä. (Kertoja repii yhden papereista.)

Kaksi nuorempaa veljeä taittelivat paperinsa kuitenkin lompakon väliin (Kertoja taittelee ohjeen mukaan paperit) ja veljekset jatkoivat matkaa omille kotipaikoilleen. Muutaman vuoden kuluttua veljistä keskimäinen oli pelaamassa uhkapelejä, joita hän paljon harrasti. Hän velkaantui pahoin. Tarvittiin paperia velkakirjaa varten, mutta ainoa paperi, jota kenelläkään oli, oli veljeksien isältään saama ”passi taivaaseen”. No, isän höpinöitä hän se vaan oli, ajatteli keskimäinen veli ja antoi paperin velkakirjaa varten, jotta selviytyisi tilanteesta. Paperi jäi velkojalle, eikä veli sen koommin enää nähnyt sitä. (Kertoja heittää pois toisen paperin.)

Mutta nuorin veljistä säilytti oman paperinsa. Se kulki hänen taskussaan olevan lompakon välissä taitettuna vuodesta toiseen. Paperi nuhjaantui ja rypistyi, mutta oli tallessa. Nuori veli halusi uskoa isäänsä, vaikka hänkin epäili paperin merkitystä. Silti hän halusi säilyttää paperin.

Meni vuosia, ja vanhin veljeksistä sairastui vakavasti. Oli selvää, että tauti johtaisi kuolemaan. Vanhin veli muisti isänsä ja tämän antaman ”passin”. Ehkä isä oli kuitenkin tosissaan, mies ajatteli ja otti yhteyttä pikkuveljeensä. Veli tuli hänen luokseen niin pian kuin pääsi.

Raamatunkohtia:

Ef. 6:1-4

Kol. 3:20

1. Joh. 2:12-13

Biisejä:

NSV: Mikko Nikula – Sinua katsomaan

NSV: Jacques Berthier –

Te kaikki kansat tulkaa

Park 7 – Tervetuloa

Saraste – Vapaa ja vahva

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voi vielä lausua yhteen äänneen Pienoisevanke-
liumin.

-Anna minulle pala sinun passistasi taivaaseen! Pyysi vanhin veli pikkuveljeltään. Nuorin veli epäröi, mutta repi sitten oman passinsa nurkasta palasen ja antoi sen veljelleen. (Kertoja repii yhden kerran ohjeen mukaan paperista palasen.)

Muutaman päivän päästä veli kuoli.

Muutaman vuoden kuluttua keskimmäisen veljen kuolema lähestyi, niin huonoon kuntoon hän oli joutunut. Keskimmäinenkin veli muisti isänsä ja tämän antaman "passin". Ehkä isä oli kuitenkin oikeassa, ja minä onneton annoin passini pois, mies ajatteli ja otti yhteyttä pikkuveljeensä. Veli tuli hänen luokseen.

-Anna minulle pala sinun passistasi taivaaseen! Pyysi keskimmäinen veli pikkuveljeltään. Nuorin veljeksistä epäröi taas, mutta repi sitten omasta passistaan palasen ja antoi sen veljelleen. (Kertoja repäisee taas ohjeen mukaisesti taitellusta paperista palasen.)

Meni muutama viikko ja keskimmäinen veli kuoli

Nuorin veli katseli passiaan surullisena, sehän oli enää vain riekale entisestään. Mutta silti hän laittoi passinsa taskuunsa ja säilytti sen mitä passista oli jäljellä.

Sitten koitti se päivä, että nuorinkin veli kuoli. Hän saapui arasti taivaan portille, hyvin tietoisena passinsa tilasta. Pietari oli portilla vastassa ja kysyi heti tulijalta passia.

Nuorin veli vapisi jännityksestä, mutta kaivoi sitten taskustaan sen mitä hänen passistaan oli jäljellä. Hän sopersi jotakin siitä, että tämä on enää tällainen repaleinen, siitä on osiakin poissa, ehkä se ei enää kelpaakaan.

Mutta Pietari otti nuorimman veljeksensä ojentaman passin käsiinsä, avasi sen varovasti ja sanoi: -Lapseni, juuri tällaista passia tänne toivotaankin. Tervetuloa taivaaseen! Ja Pietari ojentaa nuorimmalle veljelle avattua passia (kertoja avaa taitellun paperin ja näyttää sitä kuulijoille): Paperi oli ristin muotoinen.

Vanhan tarinan pohjalta H.P. Muokannut Tiina Helenius.

Rukous:

Siunaa pääni ajatukset, sydämeni tunteet ja käteni teot.

Aamen.

Passi taivaaseen ristin taittelu ohjeet

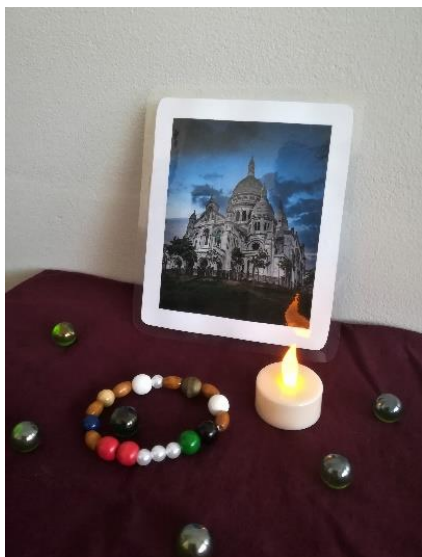

1. Taita A4-arkki melkein puoliksi
2. Taita yläkulmat keskelle.
3. Revi kuvan mukaisista kohdista.
4. Avaa paperi.

Pyhä Henki

PUNAINEN LANKA

Esivalmistelu: “Rasteja” kannattaa luoda vähintään yksi enemmän, kuin on ryhmiä. Tilasta kannattaa poistaa kaikki mahdolliset häiriötekijät, jos se ei onnistu voi niitä vähentää hämärtämällä tilan. Tilan hämärtäminen kannattaa muutenkin, jotta saadaan nuoret rauhoittumaan. “Rasteille” luodaan omat paikat, jotka ovat tarpeeksi kaukana toisistaan, jotta jokaisella “rastilla” on oma rauhansa. Koska tilassa on paljon liikkuvia ihmisiä, kannattaa käyttää led-kynttilöitä paloturvallisuuden takia.

Ohjeistus: Jaetaan leiriläiset pieniin ryhmiin (4-5 hlö). Jokaisella rastilla on kerrallaan vain yksi ryhmä. Jokaisella rastilla on tarkoitus tutkia rastilla olevaa kuvaa tai esinettä ja miettiä: *Mitä pyhää siinä on.*

Kun kaikki rastit on käyty läpi, tullaan istumaan ennalta ilmoitettuun paikkaan, jossa odotetaan hiljaa muiden ryhmien istuutumista ja hartauden loppua.

Pääsitte äsken keskustelemaan pienissä ryhmissä siitä mikä on pyhää ja varmaankin saitte monia eri mielipiteitä asiasta. On monia asioita, jotka voivat olla pyhiä. Ja ihmisillä on usein hieman eri mittapuita ja ominaisuuksia sille mikä on heidän mielestään pyhää ja mikä ei. Mutta vaikka

Raamatunkohtia:

1. Kor. 3:16
Joh. 14:15-17

Biisejä:

Taizé instrumentaalista musiikkia / Muuta instrumentaalista

Vinkkejä:

Jos tuntuu siltä, ettei ryhmä onnistu annetussa tehtävässä voi “rastiradan” suorittaa raamisryhmissä isosten ollessa mukana.

Ohjeita antaessa ei tarvitse kiirehtiä ja ohjeistus kannattaa antaa rauhallista ääntä käyttäen.

Jos et halua käyttää vain kuvia rasteilla voit ottaa mukaan joitain esineitä esim. kirja, kynttilä, pallo tai muita jokapäiväisiä esineitä.

jokin sinulle pyhä asia ei olisi jonkun muun mielestä pyhää ei se vähennä asian pyhyyttä sinulle.

Jokainen meistä kokee pyhyyttä omalla tavallaan ja jokainen meistä kaipaa pyhää eri tavoin kuin muut. Jotkut meistä hoitavat suhdettaan Pyhään Henkeen pyhittämällä lepopäivän käymällä jumalanpalveluksessa, kun taas jotkut pyhittävät lepopäivänsä olemalla perheensä kanssa. Tapa, jolla pyhität lepopäiväsi ja hoidat suhdettasi Pyhään Henkeen, on sinun valintasi.

Olette varmaankin huomanneet, että olen sytyttänyt kynttilän. Kynttilässä palaa liekki, liekki on yksi Pyhän Hengen symboleista. Usein myös punainen väri yhdistetään Pyhään Henkeen kuten myös kyyhkynen. Esimerkiksi kirkoissa voitte nähdä käytettävän punaisia liinoja helluntaina ja pyhäpäivänä, jolloin juhlimme Pyhää Henkeä.

Pyhä Henki on läsnä kaikkialla ja varsinkin siellä missä kristityt kokoontuvat, koska Pyhä Henki tulee meihin kasteessa. Pyhä Henki saapui myös Jeesuksen luo kyyhkyn muodossa silloin, kun Jeesus oli kastettu ja Jumala puhui sen välityksellä ja ilmoitti Jeesuksen olevan Hänen rakas poikansa.

Pyhällä Hengellä on monia nimiä, kuten Totuuden Henki tai Jumalan Henki ja sen vaikutukset meihin ihmisiin ovat monet. Kuitenkaan kaikki meistä eivät tunne Pyhän Hengen läsnäoloa samoissa tilanteissa tai asioissa, vaan Pyhä Henki vaikuttaa meihin kaikkiin eri tavoin. Joku saattaa tuntea sen läsnäolon veisatessaan virsiä tai kuunnellessaan lintujen laulua, toinen taas näkee Pyhän Hengen toiminnan ihmisten hyvissä teoissa tai kedon kukkasissa.

Niin kuin Jeesus kerran lupasi opetuslapsilleen lähettävänsä Pyhän Hengen ohjaamaan heitä totuuteen ja puolustaa heitä pahalta. Niin mekin voimme luottaa, että Pyhä Henki edelleen toteuttaa tätä tehtävää meidän keskuudessamme ja ohjaa ja suojelee meitä.

Lopuksi voimme vielä siunata itsemme Pyhän Hengen läsnä ollessa.

Ota etusormi, keskisormi ja peukalo ja liitä ne yhteen ja seuraa esimerkkiäni.

(Kosketa sormilla otsaasi sanoen:) Siunaa pääni ajatukset.

(Kosketa sormilla rintaasi sanoen:) sydämeni tunteet.

(Kosketa sormilla ensin vasenta ja sitten oikeaa olkaasi sanoen:) ja kätteni teot.

Rukous:

Kaikkivaltias Jumala.

Sanallasi sinä loit maailman

ja herätit elämän tyhjään ja autioon maahan.

Yhä vieläkin luomakunta julistaa

sinun kunniaasi.

Me ylistämme sinua siitä,

että luot Pyhän Henkesi valolla

meihin elämää ja hoidat sitä.

Kiitos uskon lahjasta ja elävästä toivosta.

Kiitos rakkauden tulesta,

jonka olet meissä sytyttänyt.

Anna Pyhän Henkesi

kirkastaa Jeesusta Kristusta

ainoana pelastajanamme

ja koko maailman toivona.

Tätä rukoilemme

Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.

Aamen.

(Kirkkokäsikirja)

Rakkaus

ISÄ TIETÄÄ KAIKEN

Oli myöhäiskesän ilta Turun saaristossa. Seurakunnan tyttöleirillä oli nukkumaanmeno-aika. Yksi tytöistä ei kuitenkaan suostunut tulemaan sisälle, seisoi vain rantakalliolla ja katseli merelle. Leirinjohtaja meni tytön luo.

- Mitä sinä täällä yksin teet? hän kysyi.
- Odotan laivaa, tyttö vastasi. – Isä on siinä ja lupasin vilkuttaa hänelle, kun laiva menee tästä ohi.
- Lapsikulta, ei isä näe tänne asti, leirinjohtaja sanoi. – Ja sitä paitsi silloin on jo ihan pimeää.
- Mutta minä lupasin! Tyttö tuhersi itkua ja leirinjohtaja heltyi: - Olkoon menneeksi. Mutta et sinä voi tänne yksin jäädä. Minä jään sinun kanssasi odottamaan.

Hämärä syveni, meri tummui. Kun Ruotsiin matkaava laiva tuskin erottuvana hahmona aikataulunsa mukaan liukui saarien takaa näkyviin, tyttö otti esille taskulampun ja alkoi vilkuttaa valoa.

Samassa laivan kaikki valonheittäjät syttyivät. Meri, taivas, kaikki saaret ja talot kylpivät häikäisevässä valossa. Leirinjohtaja ei ollut uskoa silmiään.

- Mitä ihmettä? Miten tämä on mahdollista?
- Isä on laivan kapteeni. Isä tietää, missä minä olen! tyttö riemuitsi.

Sen jälkeen koko leiri oli joka ilta rannalla vilkuttamassa. Ja joka ilta sama toistui: leirisaaren kohdalla laivan kaikki valonheittäjät syttyivät. Pimenevä ilta kirkastui päiväksi, koko lähitienvo kylpi valossa. Ja kaikki riemuitsivat: isä tietää, missä me olemme!

Laila Loukosen kertoman tarinan mukaan Pia Perkiö, Sunnuntaikertomuksia, Lasten Keskus 2001.

Rukous:

Isä anna minun olla vahva uskossani, jotta voisin näyttää valoa pimeydessä vaeltaville. Jotta voisin olla vahva ja uskoa sinun rakkauteesi. Älä anna minun eksyä valosi loisteesta, kauas rakkaudestasi. Anna kaikkien lastesi päästä valoon ja tuntea Sinun loppumaton rakkautesi. Amen.

Raamatunkohtia:

Ps. 139:2-4

Matt. 10:29-31

1. Joh. 3:18-20

Biisejä:

NSV: Pekka Simojoki –

Rakkaus on lahja Jumalan

NSV: Mika Niskanen –

Isä, jää meitä rakastamaan

GFM – Kolme sanaa

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voi vielä lausua yhteen äänneen Herran siunauksen me-muodossa.

Suhde muihin uskontoihin

JEEBUS JA MUUT USKONNOT

Jeesus kohtasi Raamatussa aina silloin tällöin ihmisiä, jotka eivät edustaneet samaa uskontoryhmää hänen kanssaan. Miten Jeesus sitten kohteli näitä ihmisiä? Marssiko hän heidän ohitseen ja yritti olla kuin ei huomaisikaan? Ei, sen sijaan hän puhutteli näitä ihmisiä ja joidenkin kanssa hän kävi pitkiäkin keskusteluja. No kohteliko hän heitä, kuin he olisivat alempiarvoisia ihmisiä, koska eivät usko samoin kuin hän? Ei. Jeesus kohteli heitä samoin kuin muitakin ihmisiä.

Raamatusta löytyy tarina, missä Jeesus matkustaa Syyrian alueen läpi ja pysähtyy erälle kaivolle, siksi aikaa, kuin opetuslapset käyvät kaupungissa ostamassa ruokaa. Siellä kaivolla Jeesus kohtaa samarialaisen naisen, joka on tulossa hakemaan vettä kaivosta. Jeesus alkaa saman tien puhua naiselle ja pyytää naista antamaan hänen juoda naisen tuomasta ruukusta. Samarialaisnainen hämmentyy tästä koska Jeesus on selvästi juutalainen ja nainen kysyykin, miksi Jeesus puhuu hänellä, juutalaiset ja samarialaiset kun eivät halua olla missään tekemisissä keskenään.

Tästä avautuu Jeesuksen ja samarialaisnaisen välille pitkä keskustelu, joka huipentuu siihen, että Jeesus myöntää naiselle olevansa se messias, mitä juutalaiset, että samarialaisetkin ovat odottaneet. Nainen juoksee kaupunkiin kertomaan muille, että kaivolla on mies, joka kutsuu itseään messiaaksi ja niin muitakin kaupungin samarialaisia saapuu Jeesuksen luo ja he pyytävät häntä jäämään kaupunkiin. Jeesus jää samarialaisten luo, koska he pysyivät, eikä välitä siitä, että he eivät ole juutalaisia, niin kuin hän.

Jeesus kohtaa Raamatussa myös Syyrian Foinikialaisen naisen. Foinikialaiset ovat kansa, jolla on monia jumalia, joita he palvovat milloin ketäkin asiasta riippuen. Mutta tämä foinikialainen nainen on epätoivoinen, koska hänen tyttärensä vaivasi paha henki, ja sen takia nainen pyysi apua Jeesukselta. Nainen heittäytyi Jeesuksen jalkoihin ja pyysi tätä ajamaan pahan hengen pois hänen tyttärestään. Aluksi Jeesus kyseenalaistaa vertausta käyttäen, miksi nainen pyytää apua häneltä, vaikkei ole juutalainen. Nainen kuitenkin vastaa sutjakkaasti myös vertauskuvaa käyttäen, mikä saa Jeesuksen myöntymään naisen pyyntöön. Jeesus lähettää naisen kotiin, luvaten, että paha henki on poistunut tyttärestä. Ja kun nainen pääsee kotiin hän löytää tyttärensä parantuneena pahan hengen riivauksesta.

Raamatunkohtia:

Mark. 7:24-30

Luuk. 10:25-37

Joh. 4: 4-30 & Joh. 4:39-42

Biisejä:

NSV: Jaakko

Löytty – Tilkkutäkki

NSV: Jaakko Löytty –

Lahjalaulu

Irina – Sateenkaariunet

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voitte vielä lausua Rakkauden kaksoiskäskyn.

Kerran Jeesuksen luo tuli lainoppinut uskovainen mies, joka kysyi mitä hänen tulisi tehdä, jotta hän saisi iankaikkisen elämän. Jeesus vastasi hänelle "Rakasta Herraa Jumalaasi yli kaiken ja lähimmäistä niin kuin itseäsi". Tämän jälkeen mies kysyi kuka olisi hänen lähimmäisensä. Jeesus kertoi tarinan, joka kantaa nimeä laupias samarialainen. Tarinassa juutalainen mies joutuu tiellä ryöstetyksi ja pahoinpidellyksi, ohikulkevista ihmisistä pappi ja leeviläinen vain kulkevat ohitse auttamatta häntä, mutta samarialainen pysähtyy ja auttaa. Tarinan opetus kysyjälle oli siis, että vaikka juutalaiset ja samarialaiset eivät tule toimeen, niin he ovat silti toistensa lähimmäisiä.

Jeesus siis kohteli ihmisiä tasavertaisesti, siitä huolimatta mihin se uskoivat. Hän auttoi foinikialaisnaista ja opetti muita auttamaan lähimmäisiään välittämättä siitä mihin nämä lähimmäiset uskovat. Meidän tulee siis ottaa mallia siitä, miten Jeesus toimi ja opetti. Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.

Tiina Helenius. 2020.

Rukous:

Herra Kristus,

Sinä näet meidät joskus muukalaisina maan päällä,

väkivallan hämmentäminä,

ankarien ristiriitojen murtamina.

Ja Sinä tulet ja lähetät keveän henkäyksen

yli epäilystemme aavikoiden

ja näin valmistat meitä rauhan

ja sovituksen kantajiksi.

Aamen.

(Veli Roger)

Synti ja armo

ANSAITTU ARMO

Maan päällä kierteli huhu. Oliko Jumala todella antanut ihmisille mahdollisuuden määrittää mitä ja millainen armo olisi? Asiaan tartuttiin ja koottiin yhteen ihmiskunnan viisaimmat miettimään, millainen tehtävä ehdotus olisi. Ajatuksia sinkoili ilmassa. Yksi ehdotti, että mietittäisiin, millaisin ehdoin armon saisi. Toisella oli jo selvä lista mielessään siitä, millaiset ihmiset jätettäisiin ulkopuolelle. Välillä keskustelu yltyi melkein riidan partaalle. Lopulta samaa mieltä oltiin siitä, että armon saannilla täytyisi olla jonkinlaiset minimivaatimukset, jotka täytettyään ihminen olisi oikeutettu armoon.

Listasta tuli pitkä, sillä jokainen halusi oman määritelmänsä mukaan. Listaan tuli mm. rikkomusten sovittaminen, oma halu olla armon arvoinen, halu käyttäytyä hyvin tai paremmin lähimmäisiä kohtaan sekä kunnioitus Jumalaa ja elämää kohtaan. Lopputuloksena saatiin armo, jonka määritelmänä oli: ansaittu armo. Ihmiset olivat hyvin tyytyväisiä työnsä tulokseen.

Millaiseksi elämä muodostui tällaisen armon kanssa?

Kaikille jaettiin pienet siniset vihot, johon jokaisen tuli merkitä asiat, joiden arveli vaikuttavan armon saantiin myönteisesti. Pian ihmiset alkoivat vertailla vihkojaan. Naapurin vihko näytti paljon täydemmältä kuin oma. Olikohan tuo edes tehnyt tuota kaikkea? Kateus, kyräily ja kilpailu alkoivat täyttää ihmisten maailmaa. Naapurit ystävät ja sukulaiset olivat riidoissa keskenään, koska jokaisella oli jotakin sanottavaa toisen ansiolistasta. Ja hyvistä töistäkin tuli jatkuvasti riitaa. Mikä hyväksyttäisiin mukaan ja mikä ei? Saiko naapurin auttamisesta enemmän pisteitä kuin Raamatun lukemisesta tai rukouksesta?

Raamatunkohtia:

Matt. 7:1-2

Matt. 18:21-35

Jumalan armo on suurin

Biisejä:

NSV: Pekka Kosonen -

Voimaa armon virrasta

Juhani Tikkanen – Ota

mut kii

KLS. – Job 38

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voi

vielä lausua yhteen ää-

neen Pienoisevankeliumin

tai Herran siunauksen

me-muodossa.

Pian maailma oli täynnä surullisia ja yksinäisiä ihmisiä. Ansaittava armo oli onnistunut kehittämään armottoman maailman.

Jumala katseli ihmisten puuhia surullisena. Hän tiesi, että ihmiset eivät koskaan pystyisi ansaitsemaan hänen armoaan, mutta hän rakasti heistä jokaista. Hän ei antanut ihmiskunnalle mahdollonta tehtävää, armon määrittämisestä, vaan ratkaisi asian itse. Hän päätti antaa armon lahjaksi. Hän antoi armon, joka on niin avara, että parhainkaan ei kelpaa Jumalalle omilla ansioillaan eikä huonointakaan suljeta ulkopuolelle. Hän lähetti maailmaan Jeesuksen, oman Poikansa.

Pauliina Järvinen, Kerron sinulle tarinan.

Rukous:

Armon ja laupeuden Jumala.

Kiitos sinulle, että annat armosi kaikille, jotka sinua etsivät.

Sinun eteesi tuomme kaiken,

mikä meitä ahdistaa,

kaiken epävarmuuden ja levottomuuden.

Varjele meitä tänä päivänä niin,

ettemme lankea epäuskoon ja muihin synteihin.

Pidä meistä kiinni,

anna viisauden ja rakkauden hengen

ohjata sanojamme ja tekojamme.

Aamen.

Taivas ja helvetti

TAIVAS – MÄ LÄHTISIN

Hartaus aloitetaan antamalla nuorille seuraavat ohjeet: Kohta laitetaan biisi soimaan. Voitte vaikka laittaa silmät kiinni, jotta voitte paremmin keskittyä kuunteluun. Millaisia ajatuksia laulu teissä herättää ja mitä se teille merkitsee, miten te tulkitsisitte tätä laulua? Teidän tarvitsee ajatella sitä vain itse, eikä kenellekään tarvitse kertoa mitä ajatuksia biisi herätti. Hartauden päätyttyä voitte toki jakaa ajatuksia, jos haluatte.

(Hartaudenvetäjän on myös hyvä itse jo etukäteen miettiä mitä ajatuksia itselle tulee ja miten itse tulkitsisi biisiä ja parasta olisi, jos pystyisi vaikka pitämään hartauden ihan omien ajatusten pohjalta tai käyttäen valmista tekstiä vain oman puheen pohjana, mutta ihan hyvin voi myös lukea tekstin ja lisätä vain pari omaa ajatusta mukaan varsinkin niihin kohtiin missä puhutaan omista ratkaisuista, jos joku kertoisi sinulle jotain.)

Soita Juhani Tikkasen biisi, Mä lähtisin.

Kukaan elävä ei tosiaan taida tietää mitä on tai ei ole taivaassa. Ei ainakaan, jos elävillä tarkoitetaan maapallon eläviä. Mutta meillä on elävä Jumala, joka tietää kaikki taivaan salaisuudet. Eikä ainakaan kukaan minun tuttuni tosiaankaan tiedä miten taivaaseen joudutaan tai miten sinne saavutaan. Joissain toisissa lauluissa kyllä lauletaan vaunuista tai veneistä, jotka kuljettaisivat taivaan porteille ja tarinoitakin on, mutta kukaan ei tiedä ovatko ne silti totta. Se selvinnee vasta kun itse pääsee sen näkemään.

No mitä, jos joku kertoisi, että siellä on sairaan kaunista ja päästäkseen sinne on vain oltava polvillaan? Olisihan se hienoa nähdä millaista siellä olisi ja kauneus houkuttelee aina katsomaan, mutta en olisi ehkä vielä tuon kertomuksen jälkeen heti lähdessä, sen verran tykkään täällä maapallolla olla, mutta sitten joskus myöhemmin voisin sinne kyllä lähteä.

Taivaassa tuskin toimitaan täysin samalla tavalla kuin täällä maan päällä, mutta sitä miten se eroaa maasta, on vaikea arvailla. Ajankulku ikuisuudessa on kerrassaan kiehtova ajatus, mutta itse olen taipuvainen ajattelemaan, ettei ikuisuudessa välttämättä edes ole aikaa, mutta sehän on vain arvaus ja arvaus ei ole tiedon väärä. Kukaan ei tiedä mitä taivaaseen saadaan mukaan

Raamatunkohtia:

Matt. 6:19-21

Joh. 14:1-3

2. Kor. 5:1

Biisejä:

Juhani Tikkanen – Mä lähtisin

Vinkkejä:

Jos et jostain syystä voi soittaa hartauteen liitettyä biisiä niin sanat löytyvät googlettamalla, jolloin voit lukea ne hartauksessa.

täältä maan päältä tai miten tunnemme toisemme, kun olemme taivaassa. Ehkä tunnemme kaikki toisemme niin kuin olisimme iso perhe, vaikkemme olisi edes nähneet toisiamme täällä maan päällä ollessamme.

Biisi jättää avoimeksi mitä kaipuuta tarkoitetaan, kaipuuta Jumalan luo tai taivaaseen tai kenties kaipuuta kuolleen läheisen luo. Ehkä se tarkoittaa kaikkea kaipuuta ja todennäköistä onkin, että nämä esimerkkinä luettelemani kaipuut ainakin haihtuvat, kun pääsemme taivaaseen, nehän täyttyvät silloin. Sitä jäin miettimään, mitä biisissä tarkoitettiin, kun sanottiin että saisimme tilalle vielä jotain paljon parempaa?

Itse ainakin uskon myös siihen, että taivaassa meidät kaikki tunnetaan nimeltä ja joku siellä haaveilee saavansa sulkea meidät lämpimään syliinsä. Ja sitten kun on sen aika: Mä lähtisin.

Tiina Helenius. 2010.

Rukous:

Minussa on pimeyttä,
mutta sinun kanssasi olen täynnä valoa.
Olen yksin, mutta sinä et minua jätä.
Sydämeni on arka, mutta sinä et minua jätä.
Olen levoton, mutta sinun kanssasi minulla on rauha.
Minussa on katkeruutta, mutta sinun kanssasi saan
uutta kärsivällisyyttä.
Sinun tiesi käyvät yli ymmärryksen,
mutta sinä tunnet minun tieni.
Aamen.

(D. Bonhoeffer)

Tulevaisuus ja toivo

VALKEA LIINA

Mies istui junassa mietteissään. Hän katseli ohikiitäviä maisemia valppaana: kaikki oli niin tuttua, mutta kuitenkin moni asia oli muuttanut. Oli kulunut kymmenen vuotta siitä, kun hän oli lähtenyt täältä, kotiseudultaan.

Miehen otsa rypistyi, kun hän taas muisti viimeisen kerran, kun hän oli nähnyt isänsä. He olivat äidin kuoleman jälkeen asuneet monta vuotta kahdestaan, ja joskus heillä oli vaikeita riitoja. Mutta sillä kertaa riita oli ollut suurempi kuin koskaan ennen. Pahoja, loukkaavia asioita oli sanottu. Ja vihastuksissaan hän oli lopulta lyönyt isäänsä, huutanut, ettei enää koskaan haluaisi nähdä tätä, pakannut tavaransa ja lähtenyt. Lähtiessään hän oli vielä varastanut isänsä säästöt.

Kymmenessä vuodessa oli tapahtunut paljon. Ja kyllähän hän oli elämässä pärjännyt. Mutta koskaan hän ei ollut pystynyt unohtamaan isäänsä ja sitä, miten hän tämän luota oli lähtenyt. Häntä kadutti ja nolotti; nyt kymmenen vuoden jälkeen hän pystyi myöntämään itselleen sen, että oli ollut väärässä ja toiminut ajattelematta silloin, kun lähti kotoaan yllpeästi. Viime aikoina hän oli ajatellut sitäkin, että isä jo vanheni -oliko isä edes elossa enää?

Mies suoristui tuolissaan ja kurkotti nähdäkseen paremmin ulos. Ei kuluisi enää montaa minuuttia, kun juna ohittaisi hänen kotipihansa ja kotitalonsa. Onneksi hän oli lopulta saanut kirjoitettua isälle kirjeen. Kirjeessä hän oli kömpelösti yrittänyt pyytää anteeksi. Ja hän oli myös kysynyt, saisiko tulla isän luona käymään -saisiko tulla kotiin. Hän oli pyytänyt, että isä ripustaisi keittiön ikkunaan valkoisen liinan tänään, kun hän olisi tulossa tälle suunnalle, jos hän olisi tervetullut. -Mutta ei, mies mietti mielessään, -miten isä voisi antaa minulle anteeksi? Olen ollut häntä kohtaan niin paha ja ilkeä. Ja minulla kesti kymmenen vuotta, ennen kuin edes kirjoitin. Ehkä hän ei enää tahdo nähdä minua.

Raamatunkohtia:

Matt. 6:14-15

Luuk. 15:11-24

1. Joh. 2:1-2

Biisejä:

NSV: Pekka Simojoki –

Ylitse merten

NSV: Markku Perttilä –

Tahtosi tiellä

Irina – Sateenkaariunet

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voitte vielä lausua Synnintunnustuksen 704 yhteen ääneen.

Omista synkistä mietteistään huolimatta mies nousi paikaltaan ikkunan ääreen seisomaan, kun juna lähestyi kotipihaa. Mies tahtoi nähdä mahdollisimman hyvin. Oliko keittiön ikkunassa valkea liina?

Ja nyt talo näkyi. Keittiön ikkunassa ei ollut pelkästään valkoista liinaa, vaan siinä oli valkea lakana. Lakanoita ja liinoja roikkui myös talon jokaisessa muussa ikkunassa. Valkoisia liinoja oli saunarakennuksen ikkunoissa, omenapuissa ja pihakeinussa. Isä odotti poikaansa kotiin.

Vanhan tarinan pohjalta H.P.

Rukous:

Rakas Jumala olen elämässäni tienhaarassa.

En pysty näkemään vastauksia.

Pyydänkin sinua: auta minua löytämään oikeita kysymyksiä.

Rohkaise ottamaan riskejä, vapauta väärinvalitsemisen pelosta.

En voi tietää kaikkea, mitä valinnastani seuraa.

Epävarmuudessakin saan levätä läsnäolossasi.

Kiitos siitä sinä huolta pitävä Jumala!

Aamen.

Usko ja rukous / Usko ja tiede

TEEPUSSI

HUOM! Muista varmistaa ohjaajilta saako teepussin sytyttää paloturvallisuussyistä.

Tarvikkeet: Teepussi, sakset, tulitikut, syttymätön alusta. (Kokeile ennen hartautta, että temppu toimii valitsemasillasi teepussilla.)

Teepakkauksessa voi olla kymmeniä erilaisia ja eri makuisia teelaatuja. Niin myös meitä ihmisiä löytyy täältä maapallolta eri maista, erinäköisiä ja erikokoisia ihmisiä. Mutta ennen kuin teestä pääsee nauttimaan, on pakkauksesta valittava se yksi teepussi. Yksi pussi, jota tässä voimme verrata yhteen ihmiseen, sinuun tai minuun.

Teepussissa on aina hienot kuoret, houkutteleva mainos sisällöstä. Yleensä myös me ihmiset rakennamme päällemme hienon kuoren, joka on kuin edustus meistä, siitä mitä me parhaimmillamme olemme. Kuitenkaan tämän kuoren läpi ei pysty näkemään, ei teetä eikä meidän ominta minäämme. Kun lähestymme Jumalaa, emme tarvitse itsellemme näitä kuoria, sillä Hän tuntee meidät ulko- ja sisäpuolelta. Voimme siis huoletta ottaa kuoren pois.

Nyt saimme sisuksen näkyville. Pussista roikkuu kuitenkin vielä narun päässä lappu, jossa kerrotaan mitä teetä on luvassa. Se on ikään kuin pussin nimilappu aivan samalla tavalla kuin meillä ihmisillä on kaikilla oma nimi, mistä meidät voi tunnistaa. Jumalalle jutellessamme tai Häneltä apua pyytäessämme voimme luottaa siihen, että koska Jumala on meidät kaikki luonut, niin Hän myös tuntee ja tietää meidät nimeltä. Hänen edessään, me emme tarvitse nimilappuja. Voimme siis ottaa turhan nimilapun pois.

Narusta roikotamme ja uitamme teepussiamme mukissa. Sekä isoilla että pienillä ihmisillä on joskus elämänsä aikana sellainen tunne, että jokin sitoo tai kahlitsee meitä. Kun pahalta ja ahdistavilta tuntuja asioita on liikaa niistä voi tulla meitä sitovia, joskus voi tuntua siltä kuin olisi aivan umpisolmussa. Nämä meitä sitovat narut ja mieltämme painavat asiat voit huoletta purkaa Jumalalle. Hänen edessään olet vapaa, sillä Hän on ottanut kantaakseen sinun ja minun murheet ja taakat. Naru voidaan siis poistaa.

Raamatunkohtia:

Matt. 7:7-8

1. Piet. 5:7

1. Joh 5:14

Biisejä:

NSV: Maria Laakso – Luojan kaunein ajatus

Gospel Covertajat – Tahdoti tiellä 930

Idän ihmeet – Huoleton sydän

SAVE - Maailma kirkastuu kanssasi

Vinkkejä:

Testaa temppu ennen hartautta, koska kaikki teepussit ei sovellu tempuun.

Muista tulenkestävä alusta tempulle esim. lautanen.

Nyt olemme päässeet jo pitkälle. Turhat nimet ja narut on poistettu ja olemme melkein valmiita menemään Jumalan eteen ihan omana itsenämme. On kuitenkin vielä jotakin, mitä tässä pussissa on liikaa. Nimittäin pussissa on vielä niitti. Tämä niitti estää pussia aukeamasta ja sen tärkeä tehtävä on estää teepuruja pääsemästä mukiin valtoimenaan kellumaan. Sillä eihän kukaan halua purujen pääsevän vapaaksi. Ihmisessä tämä niitti kertoo siitä, millä olemme sulkeet kaikki salaisuutemme, mitä emme ole uskaltaneet kertoa kenellekään. Tämä niitti sulkee tien sinun syvimpiin ja aidoimpiin tunteisiin ja ajatuksiin, jotta salaisuudet ja ne kaikkein ikävimmät asiat eivät pääsisi vapaasti muiden tietoon.

Tämä niitti on hyvä muistaa purkaa silloin, kun ryhdymme juttelemaan Jumalan kanssa. Meidän on turha salata sisimmässämme olevia asioita Jumalalta, sillä Hän kyllä tietää ne. Lisäksi niistä asioista on hyvä aina välillä jollekin puhua. Jumala on tässä kohtaa oiva valinta. Hän ei nimittäin koskaan kerro asioita eteenpäin eikä petä luottamustasi. Ainut mitä Hän voi tehdä, on helpottaa oloasi. Muista siis avata niittisi ja ottaa se pois, kun ryhdyt juttelemaan Jumalalle. Nyt kun niitti on irrotettu, niin saadaan kätevästi kaikki purutkin poistettua. Eli kaikki asiat sieltä sinun mielestäsi voit tyhjentää pois.

Nyt ei teepussista ole jäljellä enää kuin ohut valkoinen harso, joka on avattuna tällainen avoin putkilo. Putkilo kuvaa sinussa sitä, mitä oikeasti syvimmiltäsi olet. Eli omaa ihanaa itseäsi. Juuri sellainen, minä Jumala sinut näkee. Nyt tällaisina kun me laitamme kädet ristiin ja hiljennymme rukoukseen, tapahtuu näin.... (Pussi sytytetään palamaan ja se nousee ilmaan...)

Näin rukous päättyy perille taivaaseen. Jumala on kuullut rukouksesi.

Kun teepussin jäännökset alkavat laskeutua maata kohti se kuvastaa Jumalan rakkautta, joka laskeutuu ihmisten ylle.

Lähde tuntematon

Isä meidän

Vastuu luomakunnasta

LUOMISKERTOMUS

Esivalmistelut: Asettele 7 kynttilää eteesi, niin että kaikki näkevät ne. Muista tulitikut tai sytkäri.

ALUSSA JUMALA LOI TAIVAAN JA MAAN, mutta maa oli autio ja tyhjä, pimeys peitti sen pinnan.

(Sytytä ensimmäinen kynttilä)

ENSIMMÄISENÄ PÄIVÄNÄ Jumala sanoi: "Tulkoon valo!" Ja valo tuli. Jumala näki valon olevan hyvä ja erotti valon pimeydestä. Hän nimitti valon päiväksi ja pimeyden yöksi.

(Sytytä toinen kynttilä)

TOISENA PÄIVÄNÄ Jumala erotti vedet kaartuvan kannen avulla, toiset vedet kannen päälle ja toiset kannen alle. Jumala nimesi kannen taivaaksi.

(Sytytä kolmas kynttilä)

KOLMANTENA PÄIVÄNÄ Jumala käski taivaankannen alapuolella olevien vesien kokoontua yhteen paikkaan, niin että maan kamara pääsisi näkyviin. Jumala nimesi kiinteän kamaran maaksi ja yhteen kokoontuneen veden mereksi. Jumala piti näkemästään ja sanoi: "Kasvakoon maa vihreyttä, siementä tekeviä kasveja ja hedelmäpuita, jotka maan päällä kantavat hedelmissään kukin lajinsa siementä." Tapahtui Jumalan tahdon mukaan. Maa viheriöi ja hedelmäpuut kukkivat ja tuottivat siemeniä kantavia hedelmiä.

(Sytytä neljäs kynttilä)

NELJÄNTENÄ PÄIVÄNÄ Jumala loi pieniä ja suuria valoja taivaankanteen erottamaan päivän yöstä ja kertomaan aikoja, hetkiä ja vuosia. Suurimman kultaisen valon Hän sijoitti päivään ja kutsui sitä auringoksi. Auringkoa pienemmän hopeisen valon Hän sijoitti yöhön ja kutsui sitä kuuksi. Kuun seuraan Hän sijoitti monet pienet valot, joita Hän kutsui tähdiksi.

(Sytytä viides kynttilä)

VIIDENTENÄ PÄIVÄNÄ Jumala loi kaikki veden eläimet, niin pienet kuin suuret. Samoin Hän loi kaikki siivekkäät eläimet täyttämään taivaankannen. Nyt vedet vilisivät elämää ja taivas täyttyi lentelevistä ja liihottelevista eläimistä ja Jumala näki, että näin oli hyvä. Jumala siunasi kaikki eläimet hedelmällisiksi, jotta nämä lisääntyisivät ja täyttäisivät meret ja taivaan.

Raamatunkohtia:

Job.12:7-10

Ps. 104:1-14

Joh. 1:1-4

Biisejä:

NSV: Pekka Simojoki –

Katson sinun kättesi töitä

BigBless – Valtakunta

Kaemo – Alussa

KLS. – Aurinko nousee

Vinkkejä:

Kannattaa pyytää joku toinen sytyttämään kynttilä samalla, kun itse luet tekstiä. Toki voit sytyttää kynttilän itse samalla kun luet, mutta kaverin apu helpottaa.

(Sytytä kuudes kynttilä)

KUUDENTENA PÄIVÄNÄ Jumala loi kaikki karjaeläimet, pieneläimet ja villipedot mitä maa päällään kantaa. Jumala loi jokaisen lajin omanlaisekseen. Jumala näki, että näin oli hyvä, mutta silti jotakin puuttui... Jumala ymmärsi puuttuvan osan ja loi ihmisen omaksi maanpäälliseksi kuvakseen pitämään huolta kaikista maan päällä, vedessä ja taivaalla elävistä olennoista. Hän loi ihmisen pitämään huolta maasta ja sen kasveista. Hän loi ihmisen mieheksi ja naiseksi ja siunasi heidät lisääntymään ja täyttämään maan.

(Sytytä seitsemäs kynttilä)

SEITSEMÄNNEN PÄIVÄN Jumala pyhitti lepopäiväksi, sillä hän oli saanut työnsä valmiiksi. Hän vietti päivän leväten ja ihastellen luomistyötään.

Tiia Suvanto. 2019.

Rukous:

Rakas taivaallinen Isämme.
Kiitämme sinua maailmasta,
jonka olet luonut.
Kiitämme sen kauneudesta.
Kiitämme kasveista, eläimistä ja ihmisistä.
Kiitos, että sinä rakastit tätä maailmaa
niin paljon, että lähetit luoksemme oman Poikasi.
Me emme osaa elää tahtosi mukaisesti.
Kiitos, että annat meille anteeksi
Poikasi Jeesuksen tähden.
Auta meitä varjelemaan sitä hyvää,
minkä sinä olet luonut.
Kuule meitä Jeesuksen nimessä.
Aamen.

Vastuu luomakunnasta

NURJA LUOMISKERTOMUS

Esivalmistelut: Jos Luomiskertomus luetaan ennen Nurjaa luomiskertomusta mitään erillisiä valmisteluja ei tarvita. Jos taas Nurja luomiskertomus luetaan yksinään, täytyy ennen hartauksen alkua sytyttää seitsemän kynttilää valmiiksi.

ALUSSA JUMALA LOI TAIVAAN JA MAAN, mutta monien vuosimiljoonien kuluttua oli ihminen lopulta kyllin viisas. Ihminen sanoi: kuka täällä puhuu Jumalasta? Otan tulevaisuuden omiin käsiini ja näin alkoivat maapallon viimeiset seitsemän päivää.

ENSIMMÄISEN PÄIVÄN AAMUNA päätti ihminen olla hyvä ja vapaa, pyrkiä kauneuteen ja onneen. Ei enää jumalankuva, vaan ihminen. Ja koska hänen täytyi uskoa johonkin, uskoi hän vapauteen ja onneen, rahaan ja edistykseen, suunnittelemaan ja omaan turvaansa. Sillä turvallisuutensa takeeksi hän oli varustanut maan jalkojensa alla raketein ja ydinkärjin. (Sammuta yksi kynttilä)

TOISENA PÄIVÄNÄ kuolivat kalat teollisuusvesistöissä, linnut toukkien tuhoksi tarkoitettuun kemialliseen valmistukseen, jänikset kadun lyijypilviin, sylikoirat kauniin punaiseen makkaraväriin, sillit meren öljyyn ja merenpohjan jätteisiin, sillä jäte oli aktiivista. (Sammuta toinen kynttilä)

KOLMANTENA PÄIVÄNÄ kuihtui ruoho maassa ja lehdet puissa, sammal katoilla ja kukat puutarhoissa. Sillä ihminen sääti säät itse ja jakoi sateen tarkan suunnitellusti. Tuli vain pieni virhe mittariin, joka jakoi sateen. Kun he löysivät virheen, makasivat laivalastit kauniin Reinin kuivassa uomassa. (Sammuta kolmas kynttilä)

NELJÄNTENÄ PÄIVÄNÄ tuhoutui kolme miljardia ihmistä neljästä. Toiset tauteihin, joita ihminen oli viljellyt, sillä yksi oli unohtanut sulkea säiliöt, jotka olivat valmiina seuraavaa sotaa varten. Ja heidän lääkkeensä osoittautuivat tehottomiksi, sillä niiden oli täytynyt auttaa liian kauan ihovoiteissa ja harmillisissa pikkuvaivoissa. Toiset kuolivat nälkään, sillä jotkut olivat kätkeneet viljasäiliöiden avaimet. Ja he kiroivat Jumalan, joka toki oli heille onnen velkaa. Tuo rakas Jumala!

(Sammuta neljäs kynttilä)

Raamatunkohtia:

Joel. 3:3-5

Matt. 24:29-30

2. Piet. 3:10

Ilm. 21:1

Biisejä:

Maksetut viulut – Ilman sinua ei ole huomista

Mikaveli - Hävittäjä

Nolla – Kuudennen päivän ihme

Vinkkejä:

Rukouksen jälkeen voitte lukea yhteen ääneen yhden materiaalin loppusivuilta löytyvän Synnintunnustuksen.

VIIDENTENÄ PÄIVÄNÄ painoivat eloonjääneet punaista nappia, sillä he tunsivat itsensä uha-
tuiksi. Tuli verhosi maapallon, vuoret paloivat, meret haihtuivat ja betonirauniot seisoivat kau-
pungeissa mustina ja sauhusivat. Ja enkelit taivaassa katsoivat, kuinka sininen planeetta muuttui
punaiseksi, sitten likaisen ruskeaksi ja lopulta tuhkanharmaaksi. Ja he keskeyttivät laulunsa
kymmeneksi minuutiksi.

(Sammuta viides kynttilä)

KUUDENTENA PÄIVÄNÄ tuli pimeys. Pöly ja tuhka peittivät auringon, kuun ja tähdet. Ja viimei-
nen keittiötorakka, joka oli elänyt rakettibunkkerissa, kuoli liialliseen lämpöön, joka ei tuntunut
siitä lainkaan hyvältä.

(Sammuta kuudes kynttilä)

SEITSEMÄNTENÄ PÄIVÄNÄ oli rauha. Vihdoin. Maa oli autio ja tyhjä, ja oli pimeää yläpuolella
repeäminen ja rotkojen, jotka olivat halkeilleet kuivaan maankuoreen. Ja ihmisen henki harhaili
haamuna kaaoksen yllä. Mutta syvällä alhaalla, helvetissä, kerroskeltiin jännittävää tarinaa ih-
misestä, joka otti tulevaisuuden omiin käsiinsä ja nauru kajahti ylös enkelten kuoroihin.

(Sammuta seitsemäs ja viimeinen kynttilä)

Jörg Zink suom. Riitta Hulmi.

Rukous:

Herra, anna anteeksi, että ihmiskuntasi on itsekkyydessään tuhonnut Sinun luomaasi maailmaa.
Auta meitä muuttamaan elämäntapojamme niin, että tulevillakin sukupolvilla olisi täällä elämi-
sen mahdollisuus. Käännä pois meistä tuomiosi, ota hyvydessäsi vastaan katumuksemme ja
rukouksemme. Me rukoilemme sinua Herra, armahda meitä.

Aamen.

Ystävyys ja ihmissuhteet

YRITÄ KUUNNELLA MITÄ EN SINULLE SANO

Älä anna niiden kasvojeni, joita Sinulle näytän, petkuttaa itseäsi. Minulla on tuhansia naamioita, eikä yksikään niistä ole oma minäni. Älä anna vetää itseäsi nenästä. Pyydän, älä anna pettää itseäsi.

Annan sinulle vaikutelman, että olen varma.

Että nimeni on itseluottamus ja että olen kylmän rauhallinen olemukseltani.

Että en tarvitse ketään.

Mutta älä usko minua. Syvällä sisällä on todellinen minäni: hämmästynyt, pelästynyt ja yksinäinen.

Sen tähden luon naamion, jonka taakse voin piiloutua ja joka suojaa minua katseilta, jotka tietävät totuuden.

Mutta juuri sellainen katse on pelastukseni.

Jos se merkitsee hyväksymistä, siitä seuraa kiintymys.

Ainoastaan se voi vapauttaa minut niiden muurien kahleista, jotka olen itselleni rakentanut.

Pelkään, että sisimmässäni en ole mitään

että minulla ei ole mitään, mitä Sinä voisit haluta

että Sinä voisit huomata sen ja hylätä minut sen vuoksi.

Näin alkaa naamiroleikki.

Keskustelen kanssasi

kerron aina kaiken, millä ei ole varsinaisesti merkitystä

mutta en mitään, mikä merkitsee kaikkea,

sitä, mikä repii sisimpääni.

Ole kiltti, kuuntele tarkoin ja yritä kuunnella juuri sitä, mitä en sano.

Haluaisin olla aito, välitön oma itseni.

Mutta Sinun täytyy auttaa minua.

Sinun täytyy ojentaa minulle kätesi.

Joka kerta kun olet kiltti, ystävällinen ja rohkaiseva

joka kerta kun yrität ymmärtää

Raamatunkohtia:

Ps. 142:2-6

Sananl. 17:17

Saar. 4:9-12

Biisejä:

NSV: Petri Laaksonen –

Siunausta elämäsi

GFM - Tää hyvä on näin

Kontrol – Rakasta minua

Kontrol – Viereen jää

Juha Tapio – Pettävällä

jäällä

Vinkkejä:

Hartauden lopuksi voi pitää sisaruspiirin.

kun todella välität minusta – silloin sydämeni saa siivet.

Hyvin heiveröiset siivet – mutta siivet kuitenkin.

Herkkätunteisuutesi ja sympatiasi sekä kykysi ymmärtää

voivat ainoastaan vapauttaa minut varjomaailmastani

ja epävarmuuden vankilasta.

Se ei tule olemaan helppoa Sinulle.

Mitä lähemmäksi tulet minua sitä sokeammin lyön takaisin.

Mutta olen kuullut, että rakkaus on vahvempi kuin paksut muurit.

Ja siinä on ainoa toivoni.

Pyydän: yritä repiä nämä muurit lujilla käsilläsi.

Mutta varovaisesti – lapsen sydän on hyvin herkkä.

Kenties ihmettelet, kuka minä olen?

Olen muuan henkilö, jonka tunnet kovin hyvin.

Olen jokainen mies, jonka tapaat

jokainen nainen, jonka kohtaat.

Olen myös Sinä itse.

Uskalla elää AD 2000. Lukiolaisten elämäntaito. Kirjapaja.

Rukous:

Rakas Jumala auta meitä näkemään läheisemme sellaisina kuin he ovat. Ei sitä mikä on heidän kuorensa maailman julmuutta vastaan, vaan syvemmältä sisältä, juuri heidät itsensä. Auta myös meitä päästämään irti omasta suojakuoarestamme ja näyttämään sisimpämme muille, ilman pelkoa siitä, että meitä sattuu. Anna meidän kuulla ja ymmärtää mitä lähimmäisemme haluavat kertoa meille ja samalla tulla itse kuulluksi ja ymmärretyksi. Anna meille rohkeutta olla oma itsemme ja hyväksyä ympärillämme olevat ihmiset sellaisena kuin he ovat.

Aamen.

Suomen lasten Raamatun tekstejä

Luojan suuruus

Herra, meidän Jumalamme,
kuinka suuri onkaan sinun nimesi maan
päällä!
Kun minä katselen taivasta, sinun kätesi
työtä,
kuuta ja tähtiä, jotka sinä olet laittanut pai-
koilleen,
minä ihmettelen, kuinka pieni ihminen on-
kaan.
Ja silti pidät ihmisistä huolta!
Sinä anoin ihmisille suuren vallan ja vas-
tuun,
sinä panit ihmisen pitämään maailmasta
huolta.
Herra, meidän Jumalamme,
sinun nimesi on suuri kautta koko maan!

Jumala, miksi hylkäsit minut?

jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut?
Minä huudan apua sinulta,
mutta sinä olet kaukana.
Minä huudan päivällä ja yöllä,
mutta sinä et vastaa.
Meidän isämme ja äitimme pyysivät sinulta
apua
ja pääsivät turvaan.
Mutta minusta tuntuu, ette minä olen mato
enkä ihminen.
Kaikki ovat hylänneet minut.
Kaikki pilkkaavat ja haukkuvat minua.
Jumala, älä ole kaukana nyt.
Minun voimani loppuvat.
Ne valuvat maahan kuin vesi.
Minun sydämeni on kuin pehmeää vahaa.
Minun kurkkuni on kuiva kuin ruukunsir-
pale,
minun kieleni tarttuu kitalakeen.
Jumala, älä ole niin kaukana!
Anna minulle voimaa,
tule auttamaan minua.
Pelasta minut!

Ylistä Jumalaa minun sieluni
ja kaikki mitä minussa on,
ylistä hänen pyhää nimeään.
Ylistä Jumalaa minun sieluni,
älä unohda, mitä hyvää hän on minulle teh-
nyt.
Jumala antaa anteeksi kaikki minun syntini
ja parantaa kaikki minun sairauteni.
Jumala päästää minut kuoleman otteesta
ja seppelöi minut armolla ja rakkaudella.
Hän ruokkii minut aina hyvyydellään.
Jumalan teot ovat oikeudenmukaisia,
hän tuo oikeuden sorretuille.
Hän näytti tien Moosekselle
ja osoitti suuret tekonsa Israelin kansalle.
Jumala antaa anteeksi. Hän on laupias.
Hän on kärsivällinen. Hänen armonsa on
suuri.
Hän ei rangaissut meitä, vaikka syytä olisi
ollut.
Niin kuin taivas on korkea maan yläpuo-
lolla,
on Jumalan armo suuri.
Niin kaukana kuin itä on lännestä,
niin kauas Jumala siirtää syntimme.
Niin kuin isä antaa lapsilleen anteeksi,
antaa Jumala meille anteeksi.
Jumala tuntee meidät ja tietää, millaisia
olemme,
hän muistaa, että me olemme maan to-
mua.

Ihmisen elinaika on lyhyt.
Kuin kedon kukka hän kukoistaa hetken,

ja kun tuuli käy hänen ylitseen, ei häntä
enää ole.

Mutta Jumalan armo pysyy aina
Se on ikuinen.

Ylistäkää Jumalaa, enkelit,
te voimakkaat sankarit.

Ylistäkää Jumalaa taivaan joukot,
kaikki hänen palvelijansa.

Ylistäkää Jumalaa myös te luodut ihmiset,
ylistä Jumalaa minun sieluni!

Isä meidän

Isä meidän, joka olet taivaissa.
 Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
 Tulkoon sinun valtakuntasi.
 Tapahtukoon sinun tahtosi,
 myös maan päällä niin kuin
 taivaassa.
 Anna meille tänä päivänä
 meidän jokapäiväinen leipämme.
 Ja anna meille meidän syntimme
 anteeksi,
 niin kuin mekin anteeksi annamme
 niille,
 jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.
 Äläkä saata meitä kiusaukseen,
 vaan päästä meidät pahasta.
 Sillä sinun on valtakunta
 ja voima ja kunnia iankaikkisesti.
 Aamen.

Herran siunaus me-muodossa

Herra siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä.
 Herra kirkastakoon kasvonsa meille ja
 olkoon meille armollinen.
 Herra kääntäköön kasvonsa meidän
 puoleemme ja antakoon meille rauhan.
 Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.
 Aamen.

Apostolinen uskontunnustus

Minä uskon Jumalaan,
 Isään, Kaikkivaltiaaseen,
 taivaan ja maan Luojaan,
 ja Jeesukseen Kristukseen,
 Jumalan ainoaan Poikaan, meidän Her-
 raamme,
 joka sikisi Pyhästä Hengestä,
 syntyi neitsyt Mariasta,
 kärsi Pontius Pilatuksen aikana,
 ristiinnaulittiin, kuoli ja haudattiin,
 astui alas tuonelaan,
 nousi kolmantena päivänä kuolleista,
 astui ylös taivasiin,
 istuu Jumalan, Isän, Kaikkivaltiaan, oikealla
 puolella
 ja on sieltä tuleva tuomitsemaan eläviä ja
 kuolleita,
 ja Pyhään Henkeen,
 pyhän yhteisen seurakunnan,
 pyhain yhteyden,
 syntien anteeksiantamisen,
 ruumiin ylösnousemisen
 ja iankaikkisen elämän.

Pienoisevankeliumi

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon,
 että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään,
 joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen,
 vaan saisi iankaikkisen elämän.

Rakkauden kaksoiskäsky

Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi
 niin kuin itseäsi.
 (Löytyy myös Raamatusta: Matt. 22:37-39,
 Mark. 12:30-31 ja Luuk. 10:27)

701

Syvydestä minä huudan sinua, Herra.
Herra, kuule minun ääneni.
Tarkatkoot sinun korvasi rukoustani.
Jos sinä, Herra, pidät mielessäsi synnit,
Herra, kuka silloin kestää?
Mutta sinun on armo, sinä annat anteeksi,
että me eläisimme sinun pelossasi.
Sen tähden, Jumala,
ole minulle armollinen hyvydessäsi.
Pese minut puhtaaksi rikoksestani
ja anna lankeemukseni anteeksi.
Sinua vastaan olen rikkonut,
olen tehnyt vastoin sinun tahtoasi.
Käännä katseesi pois synneistäni
ja pyyhi minusta kaikki pahat tekoni.
Jumala, luo minuun puhdas sydän
ja uudista minut, anna vahva henki.

704

Taivaallinen Isä.
Sain kasteen sinun lapseksesi.
Sinä siirsit minut pimeydestä valoon,
kadotuksen alta taivaan perilliseksi.
En ole kuitenkaan elänyt niin kuin lapsellesi
sopii.
En ole kuunnellut ääntäsi enkä totellut tah-
toasi.
Jumala, armahda minua Poikasi Jeesuksen
Kristuksen tähden.
Pese minut puhtaaksi ja anna kaikki syntini
anteeksi.

706

Oi sinä kaikkein armollisin,
ristiinnaulittu Herra Jeesus Kristus.
Armahda minua, vaivaista syntistä,
ja katso puoleeni laupeutesi silmin,
niin kuin sinä katsoit Pietariin, kun hän oli
kieltänyt sinut,
ja niin kuin sinä katsoit syntiseen naiseen

fariseuksen kodissa
ja ryöväriin ristinpuulla.
Anna minulle pyhä armosi,
että minä niin kuin Pietari itkisin syntejäni,
niin kuin syntinen nainen sinua sydämes-
täni rakastaisin
ja ryövärin kanssa saisin katsella pyhiä kas-
vojasi
taivaassa iankaikkisesti.

712

Herra.
Sinä olet valo, mutta en ole katsonut si-
nua.
Sinä olet tie, mutta en ole seurannut sinua.
Sinä olet totuus, mutta en ole pysynyt si-
nussa.
Sinä olet elämä, mutta en ole tunnustanut
sitä.
Sinä olet opastajani, mutta en ole totellut
sinua.
Ja kuitenkin, Herra,
kun teen väärin ja turmelen elämäni,
olen onneton ja syytän sinua.
Herra, anna minulle anteeksi.
Tätä pyydän Jeesuksen Kristuksen,
Vapahtajani tähden.

Synnintunnustukset löytyvät myös Virsikir-
jan jumalanpalvelusliitteestä.

Lähdeluettelo:

Heinimäki, J. 2009. Suomen lasten Raamattu. Neljäs painos. Helsinki: Otava.

Issakainen, T. 2004. Sanan siiville: nuorten hartauskirja. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Pruuki, H. 2002. Kerron sinulle tarinan. Toinen painos. Helsinki: Lasten Keskus.

Pruuki, H. 2005. Kerron sinulle tarinan 2. Helsinki: Lasten Keskus.

Pruuki, H. 2009. Kerron sinulle tarinan 3. Helsinki: Lasten Keskus.

Valkonen, S. 2008. Sinä olet ihme. Saatavissa: <https://savali.vuodatus.net/lue/2008/07/sina-olet-i>

Rippikoulun aihepiireihin sopivia Gosbel biisejä: <https://hengenveto.fi/>

Kansikuva: Tiia Suvanto. 2017. Ylivieska, Törmälän leirikeskus.

Työntekijä A palaute valmiista materiaalista

1. Vastaako hartausmateriaalin sisältö opinnäytetyön tavoitteita:

” Opinnäytetyön tavoitteena on koota hartausmateriaalipaketti uuden rippikoulusuunnitelman tueksi. Materiaalin on tarkoitus saada isoset innostumaan hartauksien teosta ja niiden pitämisestä sekä alentaa hartauksien pitämisen kynnystä. Materiaali antaa isosille enemmän aikaa suunnitella muita leiritoimintoja, kun hartaus on koottavista jo olemassa olevista palaista. Hartausmateriaali antaa isosille myös mahdollisuuden toteuttaa itseään musikaalisesti, koska osa hartauksien kappaleista on Nuoren seurakunnan veisukirjasta.”

Varsinkin ensikertalaiset isoset kokevat usein juuri hartauden pitämisen yhdeksi haastavimmista isosen tehtävistä. Siksi on hyvä, että hartauden valmistelua ja pitämistä voidaan helpottaa tarjoamalla hartausmateriaalia isosten käyttöön. Mahdollisuus valmiin materiaalin käyttämiseen alentaa hartauden pitämisen kynnystä.

On myös tärkeää, että isonen pohtii ja työstää omaa hartausaihettaan itsekkin eikä vain poimi jotain toisen tekemää kokonaisuutta. Isosen tulee itse sisäistää sanoma ja pystyä seisomaan sen takana. Siksi on hyvä, että tästä materiaalista on mahdollista poimia jokin hartauden osa, yhdistellä osia eri hartauksista ja työstää lisäksi omaa, itse valmisteltua sisältöä. Tähän isosta rohkaistaan hartausmateriaalin johdannossa. Näin materiaali palvelee sekä aloittelevaa että vähän jo kokeneempaakin isosta. Kun haastavaksi koettuun tehtävään on saatavilla riittävästi apuvälineitä, isosen on helpompi myös innostua sekä hartauden valmistelusta että toteutuksesta ja saada onnistumisen kokemuksia.

2. Tukeeko hartausmateriaali uutta rippikoulusuunnitelmaa?

-Rippikoulusuunnitelman 2017 yksi tavoitteista on, että ”nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä”. Se, että isosten hartausmateriaalin hartauksien aiheet muodostuvat rippikoulun keskeisistä opetussisällöistä auttaa isosia valitsemaan omien hartauksiensa aiheen näitten joukosta. Rippikoululaisen on todennäköisesti helpompi löytää merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä väliltä, kun isonen, joka on iältään lähellä rippikoululaista, käsittelee näitä aiheita hartauksissaan. Kuten RKS 2017 sanoittaa, ”rippikoululaiset oppivat usein isosilta enemmän kuin ohjaajilta”. On siis merkittävää, että isonen saa riittävästi tukea ja materiaalia omien osuuksiensa valmisteluun. Iloitsen erityisesti niistä hartauksista, joissa kristinuskon keskeinen sanoma, evankeliumi, on selkeästi sanoitettu sekä niistä, joissa puhutaan elämän vaikeista asioista ja tuodaan niihin kristillisen toivon näkökulma.

Rippikoulusuunnitelman 2017 tavoitteissa on, että ”nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen” sekä ”nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa”. Hartausmateriaalissa rohkaistaan hartaudenpitäjää käyttämään hartauksessa yhdessä ääneen lausuttuna perinteisten Herran siunauksen ja Isä meidän –rukouksen lisäksi synnintunnustuksia, rakkauden kaksoiskäskyä, uskontunnustusta ja pienoisevankeiliumia. Tämä antaa rippikoululaiselle mahdollisuuden osallistua ja myös vahvistaa yhteyden ja pyhyiden kokemusta. Erityisen positiivisina esiin nousevat ne hartaudet, joissa on jotain konkreettista havainnollistamismateriaalia tai joissa nuoret pääsevät tavalla tai toisella osallistumaan; liikkuen, keskustellen, kuvien tai tuohusten avulla tai rukoillen omin sanoin tai äänettömästi.

Hartauksissa aiheisiin sopivat ehdotetut gospelbändien biisit myös mahdollistavat sellaisenkin musiikin mukaan ottamista, joka ei ole isoselle entuudestaan tuttua lisäten näin sekä isosten että rippikoululaisten gospelmusiikin tuntemusta. Erityisen toimivalta vaikuttavat ne hartaudet, jotka on rakennettu jonkin gospelbiisin ympärille. Musiikin kieli on vahvaa ja mahdollistaa sanoman ymmärtämisen pelkkää puhetta monipuolisemmin.

Työntekijä B

Meillä on isoskoulutuksessa opetettu ja harjoiteltu paljon hartauden pitämistä. Isosille on yritetty opettaa "nelikenttä", eli hartauden peruspilarit: Raamattu, rukous, puheosuus aiheesta ja musiikki. Näistä olemme opettaneet, että aina pitäisi vähintään olla Raamattu ja rukous, jos jotain näistä on jätettävä pois. Ja että hartauden suunnittelun voi aloittaa mistä suunnasta tahansa, eli esim. hartauden voi pitää Raamatunkohdan perusteella ja etsiä siihen sopivat muut ainekset. Olisi hyvä siis kannustaa erilaisiin toteutustapoihin.

Lisäksi korostan aina itse sitä, että isosen kannattaa valmistella hartautta jo ennen leiriä. Aiheet isosille jaetaan jo ajoissa ennen leirijaksoa. Toivon, että johdantosoja muokattaisiin sen verran, että se edelleen kannustaa tekemään jo etukäteen, eikä vasta leirillä. Ja lisäisin kyllä vielä, että hartaudessa Jumala on mukana, eikä sitä tarvitse yksin suorittaa. 😊

Seurakunnissa voi olla hyvinkin erilaisia tapoja toteuttaa hartauksia tai siinä, miten paljon ne ovat isosten vastuulla. Jos hartausmateriaalin on tarkoitus levitä mahdollisimman moneen seurakuntaan, kannattaa painottaa erilaisuutta ja erilaisia toimintatapoja.

Sitten enemmän sisältöihin ja rippikoulusuunnitelmaan.

Ajattelen, että uusi rippikoulusuunnitelma korostaa ennen kaikkea nuorilähtöisyyttä. Että rippikoululaiset ovat mukana toteutuksessa ja asioihin tutustutaan heidän lähtökohdistaan käsin.

Hartaudet on tehty aika "perinteisellä" kaavalla, eli yksi puhuu ja muut kuuntelee. Mietin, että olisi hyvä saada jotenkin kuulijoita osallistettua, joko jollain toiminnalla tai sitten itseksensä pohdittavilla kysymyksillä (esim. peilihartaus on hyvä esimerkki osallistamisesta!).

Toisaalta mietin, että isokset tarvitsisivat vinkkejä ja ideoita, miten liittää vanhat ja tutut tarinat (suurin osa tarinoistahan on tuttuja jo entuudestaan) vuoteen 2020 ja osaksi nuoren omaa arkea. tarinat ovat mielestäni hyviä hartauksissa, mutta itse kehotan aina liittämään ne vielä omalla puheella juuri siihen hetkeen ja porukkaan tai kertomaan, mitä he itse on siitä oivaltanut ja miksi haluavat sen jakaa muille.

Rippikoulusuunnitelma puhuu rippikoulun olevan rukoukoulua. Tämän takia toivoisin, että isosia kannustettaisiin tekemään itse rukoukset ja ottamaan niihin ajankohtaisia asioita vaikka leiriin liittyen. Hartauksien rukoukset ovat hyviä ja aiheisiin sopivia, mutta ne voisi tuoda vieläkin lähemmäs nuorten elämää. Haluaisin opettaa riparilaisille, että rukouksessa voi oikeasti sanoa niitä itselle tärkeitä asioita, ilman hienoja lauseita.

Kaiken kaikkiaan hartauksia on valtavan paljon ja sieltä varmasti löytyy ideoita aiheeseen kuin aiheeseen. Ehkä määrällisesti vähempikin riittäisi, kun yleensä leirit kestävät viikon, eikä meillä ainakaan isokset pidä kuin osan hartauksista. Monipuolisuus on kuitenkin siitä hyvä, että kaikki voivat löytää itseään puhuttelevan aiheen.

Työntekijä C

Olette tehneet ison työn, onnea ja kiitos siitä!

Voisin hyvin kuvitella isosten käyttävän hartauksianne. Oman kokemukseni perusteella isosten kokonaan itse valmistelemaat hartaudet voivat olla teologisesti vähän onttoja ja he kaipaavat niihin monesti "jotain sanottavaa". Teidän tekstinne ovat aiheiltaan, sanavalinnoiltaan ja muodoltaan sellaisia, että sopivat nuorten suuhun.

Uuden rippikoulusuunnitelman keskiössä on nuori. Mielestäni nämä teidän tekstit tukevat nuorilähtöisyyttä ja nuoren omaa ajattelua.

Työntekijä D

Opinnäytetyötä oli mukava lukea ja olette nähneet vaivaa sen eteen. Alla kommenttini:

Tekstit ovat hyviä ja monipuolisia. Uskon, että materiaali innostaa isosia hartauksien pitämiseen, sillä aiheet ovat hyvin nuorilähtöisiä. Aiheet ovat ripareille sopivia aiheita, isonen saa helposti tästä materiaalista poimittua hartauden päivän teemaan liittyen. Musiikki ja raamatunkohdat tukevat hyvin hartauksia. Muutama teksti on lyhyt, joten helposti hartaus voi jäädä myös lyhyeksi. Hartauksissa olisi voinut ottaa huomioon aamu- ja iltahartauden eron. Toiminnallisia tai toiminnallistettavia hartauksia olisi voinut olla ehkä enemmänkin. Kokonaisuudessaan mielestäni hyvä ja kattava uuden rippikoulusuunnitelman mukainen hartausmateriaalipaketti!

NUORTEN PALAUTE KOOTUSTI

Nuori A:

Hartausmateriaali on ulkoisesti hyvin miellyttävä ja helppolukuinen. Ohjeet ovat selkeät ja auttavat ymmärtämään miten kyseistä materiaalia on hyvä käyttää.

Olisin hyvin voinut käyttää tätä hartausmateriaalia ollessani isosena. Hartausmateriaalin sisältämät kertomukset sisältävät erittäin hyviä aiheita ja ovat mielenkiintoisia sekä monipuolisia. Ne myös inspiroivat ja ohjaavat ajattelemaan asioita pidemmälle.

Joihinkin aiheisiin/materiaalin kertomuksiin on hieman vaikea samaistua tai ne eivät välttämättä tunnu omaan suuhun sopivilta. Niistä kuitenkin pystyy poimimaan ideoita ja ajatuksia siten, että pystyy muokkaamaan niitä itselleen sopivimmiksi.

Monia materiaaleja muokkaisin hieman varmaankin siten, että lisäisin mukaan omia ajatuksia ja etenkin kokemuksia. Esimerkiksi hartaus kasteesta ja kummiudesta, siihen valmistautuisin kysymällä vanhemmiltani asioita kasteestani. Ainakin vastaukset jo valmiiksi annettuihin kysymyksiin, mutta lisäksi myös ehkä jotain lisää, esimerkiksi kummeistani. Siten voisin kertoa aiheesta vähän vapaammin ja omakohtaisemmin, mahdollisesti tuoda sitä kautta aiheita myös enemmän rippikoululaisten pohdittavaksi. Omakohtaisia kokemuksia olisi helppo lisätä myös muun muassa hartautteen kärsimyksestä ja kuolemasta. Siinä on kuitenkin syytä muistaa, että oman kertomuksen tarkoitus ei ole saada ketään itkemään tai ahdistumaan.

Erityisesti pidin hartauksista, jotka sisälsivät jotakin konkretiaa. Sellaisia on usein vaikea keksiä itse, mutta ne jäävät monesti helposti kuulijoiden mieleen ja ovat siltä kannalta erittäin toimivia. Lisäksi pidin todella paljon ”Jumala, Luoja ja ylläpitäjä” hartaudesta, jossa käytiin Isä meidän – keskustelu. Se oli minulle aivan uudenlainen hartauden muoto ja mielestäni erittäin mielenkiintoinen.

Mieleeni tuli vielä sellainen idea, että jossain kohtaa materiaalissa olisi ehkä hyvä kertoa vähän, että mikä on hartauden idea tai tarkoitus. Onko se osa opetusta, omien kokemusten ja ajatusten jakamista vai jotakin aivan muuta? Onko sillä edes yksittäistä ”tarkoitusta”? Sellaista minä itse isosena mietin. En halua tehdä väärin, joten haluaisin tietää mitä varsinaisesti olen tekemässä.

Materiaalit ylipäättään ovat mielestäni aika valmiita ja niistä on ehdottomasti hyötyä hartautta tehdessä, etenkin jos ei ole minkäänlaista ideaa mitä alkaisi tekemään. Jos nyt pitäisin ensimmäistä kertaa hartautta, haluaisin ehdottomasti hyödyntää jotakin tämän materiaalin kaltaista.

Nuori B:

Vaikka pelkkä silmäily olisi saattanut riittää, huomasin jossain kohtaa lukevani hartauksia läpi tarkasti ja järjestelmällisesti. Suurin syy tähän lienee se, että tekstit olivat todella hyviä.

Niistä löytyi paljon hyviä oivalluksia, vertauksia ja opetuksia. Uskon niistä olevan todella paljon apua isosen työhön. Ainakin itseäni tällainen julkaisu olisi auttanut eritoten ensimmäisenä vuonna ymmärtämään, että konkreettisuus ja edes jonkin tason hengellinen sisältö ovat tärkeä osa hartautta.

Parannusehdotuksena voisi olla lisäys käyttöohjeisiin / johdantoon siitä, että tekstejä saa muokata itselleen sopivaksi ja että se on vahvasti suositeltavaa. Esimerkiksi jos jossain tekstissä puhutaan "eräästä miehestä", voi isonen keksiä tälle henkilölle nimen. Tämä saattaisi tehdä tekstistä kuulijalle helpommin lähestyttävän. Ylipäättään saattaisi olla hyvä korostaa, että hartauden sisäistäminen on tärkeää, jottei siitä tule pelkkää paperista lukemista. Tämä kaikki kuitenkin ymmärtäen, että tekstiä lukee mitä luultavimmin ihminen, joka on aloittelija hartauksien pitämisen saralla.

Kokonaisuutena oppari on todella hyvä. Arvostan todella paljon tekijää kaikesta vaivasta, jota hän sen eteen on nähnyt. Toivottavasti työn hedelmät saadaan laajaan käyttöön!

Nuori C:

Hartausmatskut olisivat olleet todennäköisesti iso apu isosena riparilla. Etenkin aiheiden keksiminen oli silloin ja on hieman edelleenkin haastavaa ja vaikka olisikin aihe niin ei ideaa, mitä kertoa. Näissä monesta aiheesta on muutama lähestymistapa hartausaiheeseen. Tykkään siitä, että jokaiselle hartaudelle on muutama biisi esimerkkinä, varsinkin kun on joitakin soitettavia gospelkappaleita, jotka menevyydessään voivat oikeasti herättää mielenkiintoa riparilaisissa. Gospelartistien biisien aiheille, kun ei oikein ole hakemistoa.

Hartauspohjat ovat mukavasti sen verran ytimekkäitä, että niihin on kätevä lisäillä omaa settiä, pohja kuitenkin auttaa hartauden muodostamisessa. Itse esimerkiksi voisin Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus- hartauteen kertoa jostain omasta kokemuksesta, kun ei ole uskaltanut tehdä jotain mitä olisi halunnut ja on jäänyt sitä katumaan. Koskaan kun ei tiedä mikä päivä on viimeinen ja sen takia pitäisi elää aina täysillä (täysillä pidäkkeittä, ei ylisuorittaen loppuun palamalla). Semmone periaate kans et kaikki mitä jollekin sanoo ni sanoo sillai et ei katuis sitä viimesinä sanoina sille henkilölle.

Muutenkin hartauksiin lisäisi aina jonkin oman kokemuksen riippuen hartaudesta ja tekis siitä sellaisen omanlaisen, että se kuulostaa luontevalta.